

vezilo

GLASILO BELOKRANJSKE
TRIKOTAŽNE INDUSTRIJE

Stopile so se s kolektivom

Prvi resnejši sneg je nanoslo 2. decembra in šoferji, ki so vozili proti Črnomlju, niso smeli pretirano pritiskati na plin, sicer bi se lahko vožnja končala v jarku. Kljub temu pa so bili ljudje dobro razpoloženi.

V naši TOZD Konfekcija Črnomelj delajo trenirke, pižame, spalne srajce, pulije, ženske, deške, dekliške in moške kopalke. Živce jim rahlja to, da dobivajo material velikokrat prepozno in nepopoln. To se še posebno rado zgodi oktobra, novembra in decembra, ko prehaja proizvodnja s pomladno-

poletne kolekcije k izdelavi jesensko-zimske. Tako letos ni bilo pravi čas pliša, prav tako ne acryla iz Duge Rese in zadrževanje iz Mege iz Zagreba tudi ne. Zadrego rešujejo v Črnomlju z rednimi dopusti, kar pa je gotovo le izhod v sili, kajti odgovorni razmišljajo o nakupu novih strojev, saj je tudi pomanjkanje le-teh krivo takemu stanju. Stroji bodo pripeljeni iz tujine in jih pred marcem ne bodo iztovarjali v Črnomlju, četudi bi bili že ta hip dobrodošli.

Sicer pa se je v Črnomlju upokojilo sedem delavk, na

novno pa se jih je zaposlilo dvanajst. Nekaj jih je prišlo iz poklicne šole, nekaj pa tudi iz posebne šole iz Celja. Stopile so se s kolektivom.

V Črnomlju se radi pohvalijo, da so razdelili letos osem stanovanj. Solidarnostnih, ljudem z nizkimi osebnimi dohodki. V novi blok so zvozile svoje pohištvo mlade družine. Nerešena sta ostala le še dva bolj kritična primera. Drugo leto bodo kupili garsonjero, tako da bo potem treba razmišljati le še o enem. Skupno se da reševati probleme. Posameznik lahko naredi bolj malo. Športniki v TOZD Konfekcija Črnomelj ne spijo, budni pa so tudi člani Rdečega križa, dve gasilski desetini pa bosta vsak čas pričeli z vajami. Zelo močna je ženska strelska ekipa, ki se ne sestaja le pred tekmovanji, ampak redno trenira. Zadnje štiri mesece redno mečejo krogle kegljači. Škoda je le, da v Črnomlju ni primerne kegljišča, prostora, kjer bi se delovni ljudje razvedrili. To, kar je

zdaj v Črnomlju, je zakajen prostor, ki kar sili k pijančevanju. Z izgradnjo doma JNA se bo tudi to uredilo. Športniki TOZD Konfekcija Črnomelj sodelujejo tudi na delavskih športnih igrah. Za prvo mesto se potegujejo v streljanju, šahu in kegljanju.

SODELUJ TUDI TI

Vsak član našega kolektiva ima pravico in dolžnost biti obveščen o vseh stvareh, zakaj le obveščeni samoupravitelji lahko v resnici odločajo. Da bi bilo Vezilo res naš obveščevalec, vabimo k sodelovanju vse, ki imajo kaj povedati. Ne skrbite, če ne znate svojih misli brez napak prenesti na papir ali če ne znate tipkati – za to bo poskrbel uredniški odbor. Tisto, kar želite, da bi objavili v Vezilu, oddajte članom novega uredniškega odbora. Da bo Vezilo res naše glasilo, da ga bodo pisali vsi – sodeluj tudi ti!

V Dobovi, Mirni peči in v Metliki tamamo nad kulturnim mrtvilom. Malo več prireditve je v Črnomlju, kjer imajo gledališke in glasbene abonmaje. Sindikat bi kupil še kakšno vstopnico, ki bi jo potem brezplačno podelil delavcem, a ni denarja. Sindikalna članarina zadošča kvečjemu za nakup vencev, za kaj več pa ni denarja. Nekako bo treba tudi to urediti.

Če se v TOZD pojavi nezadovoljstvo, je le-to povezano z nedoseganjem količnika. Zelo težko ga je doseči predvsem zaradi izdelave velikega števila artiklov. Delavka tudi po trikrat dnevno menja artikel, kar se pozna pri delu.

Pritožujejo pa se tudi nad prevozi. Kot po pravilu zmeraj zmanjka avto, ki bi moral voziti material v Črnomelj. Zaradi te hibe se potem pišejo nadure, nepotrebne in drage. Črnomaljški so prepričani, da ima Beti preskromen voznik park. Predlagajo, da bi moral biti vedno na razpolago avtomobil, ki bi oskrboval z materialom TOZD zunaj Metlike. Vedo, da je trgovina prva, vendar pa brez proizvodnje trgovci nimajo kaj prodajati.

Sneg je pobelil Belo krajino, na dvorišču TOZD Konfekcije Črnomelj pa so skakali trije fazani, za katere skrbe delavci. Še majhne so prinesli sem. Sprva štiri, a si je eden poiskal svobodo. Sfrčal je na streho in dalje proti gozdičku, če ga ni med potjo zalezla kakšna mačka.

Sicer pa odide ob dveh vsak svojemu gozdičku naproti.

TONI GAŠPERIČ

Tako. Minilo je sedeminsedemdeseto leto. Kakšno koli je bilo, je bilo. Da bi jih bilo še mnogo!

Problemi? Pozabljeni. Navadno ostanejo lepi spomini. Prav.

Smo na pragu novega, oseminsedemdesetega leta.

Kaj nas čaka?

Volja, zdravje, sreča in delo premagajo vse. Naj bo tako v prihajajočem 1978. letu!

UREDNIŠTVO

26. november, naš občinski praznik, je vsako leto slovesen. Zaradi delovnih zmag in zaradi bodočnosti, ki se sveti tam spredaj. To je zasluga delovnih ljudi.

Na posnetku je del slavljenk, jubilatnk dela. Slovesnost smo imeli na Vinomerju. Po mnenju udeležencev je bilo prijetno, za kulturni program so poskrbeli recitatorji in tamburaši mladinskega kluba. (Foto: Branko Herak)

Glasila so za delavce

IZ GOVORA
DJURA STEVANOVIČA

S sprejetjem nove ustave, zakona o združenem delu in s sklepi 10. kongresa Zveze komunistov ter 7. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije so bili dani pogoji, tako politični kot tudi zakonski, za nadaljnji vsestranski razvoj sistema obveščanja v združenem delu, v njegovem okviru pa tudi tovarniškega tiska.

Ni razlogov, da ne bi bili zadovoljni z dosedanjim razvojem glasil v organizacijah združenega dela; že samo, če pogledamo, od kod smo krenili pred 30 leti. Nekaj pa je tudi razlogov za nezadovoljstvo, zlasti ko vemo, kam smo se namenili. Kajti ob velikih uspehih, ki jih seveda ne moremo prezreti, danes približno poldrugi milijon delavcev še ne prejema svojih glasil, kar seveda ni razveseljiv podatek, če vemo, da več kot ena tretjina vseh zaposlenih ne prebere ne tega ne onega časopisa, razen tovarniškega glasila.

Precej je še glasil, ki jih še pestijo otroške bolezni tovarniškega tiska: suhoparno pisanje, prepisovanje gradiva in nerazumljivih poročil... Ni vseeno, je dejal tovariš Tito v enem od pogovorov z novinarji, „kako je napisana kakšna stvar. Ni dovolj o nečem veliko pisati, pri tem pa izgubiti merila o zanimivosti stvari, o kateri pišemo. Zato si prizadevajte pridobiti dober stil pisanja. Besedičenja ne trpiš še zlasti, ko nekdo naniza vrsto fraz, in to kljub temu, da je mogoče neko misel povedati preprosto. Pri tem često uporabljamo tujke za pojme, za katere imamo lepe in ustrezne domače besede in izraze. Pisati morate jasno, enostavno in resnično“.

Danes še nismo obračunali s prakso manipuliranja z informacijami: z izbiranjem tistih, ki jih delavci lahko izvedo, in s prikrievanjem tistih, za katere naj delavci ne bi vedeli. To svojevrstno cenzuro opravičujejo z „višjimi interesi“ ali s poslovno skirvnostjo. Precej je še glasil, ki so še danes pod neposrednim ali prikritim nadzorstvom vodilnih in poslovnih organov in zato v večji meri služijo prav tem strukturam in ne delavcem, katerim so pravzaprav namenjena.

Te in druge slabosti so postale toliko bolj vidne prav zdaj, ko je v družbeno zavest široko prodrlo spoznanje, da si ne moremo zamišljati upravljanja, sprejemanja in nadzorovanja izvajanja samoupravnih sklepov brez udeležbe delavcev. Delavec ne želi biti obveščen samo o nečem, kar se je zgodilo, ampak predvsem o prihodnjih ukrepih, da bo lahko tako ali drugače vplival na sprejemanje pomembnih odločitev.

Prav zato delavci gradijo boljše sisteme obveščanja, zlasti v združenem delu. Zato je razumljivo, da od glasil v združenem delu zahtevamo, da bodo sledila nalogam, ki jih od njih terjata družba in delavski razred.

Delavec ve, kakšno informacijo si želi in kakšne ne; hoče biti vsestransko, pravočasno in resnično obveščen o vsem, kar se dogaja v naši družbi, o vsem, kar je pomembno za njegovo življenje in delo.

Proč od lakiranja

Tovarniški tisk slavi letos 30-letnico svojega izhajanja, v jubilejnem letu, ko praznujemo 40-letnico Titovega prihoda na čelo naše partije in njegov visok življenjski jubilej.

Osrednja proslava ob 30-letnici izhajanja glasil organizacij združenega dela je bila v Borovu, kjer izhaja naš najstarejši tovarniški časopis. Slovesnosti so trajale dva dni: prvi dan so predstavniki glasil OZD iz cele Jugoslavije v pogovoru za okroglo mizo izmenjali izkušnje, zvečer je bila v Domu kulture v Borovu otvoritev razstave glasil OZD, naslednji dan pa je bila slovesna seja, na kateri sta predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak in predsednik Zveze novinarjev Jugoslavije Milutin Milenković uredništvom glasil, ki izhajajo najdlje, podelila priznanja. Pokrovitelj slovesnosti in slavnostni govornik je bil tovariš Mika Špiljak.

Dileme ne more biti več: glasila organizacij združenega dela so sestavni del informativnega sistema pri nas je če še kdo dvomi o tem, je preozko in tehnokratsko zazrt zgolj v probleme znotraj svoje organizacije združenega dela. Zakon o združenem delu je nedvoumen, svobodna menjava dela je ena temeljnih in neodtujljivih pravic delavcev, ki svobodno združujejo svoje delo in v dogovoru z

drugimi delavci svobodno razporejajo sredstva, ki jih mi vsi ustvarjamo za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb.

To je osrednja misel, ki smo jo na zvezni proslavi ob 30-letnici izhajanja glasil v OZD slišali na vsakem koraku in ob vsaki priložnosti: na okrogli mizi o vprašanih obveščanja v združenem delu, v govoru Božidarja Markotiča, glavnega in odgovornega urednika glasila kombinata Borovo, ko je odpiral prigodno razstavo glasil, v govoru Djura Stevanoviča, predsednika zveznega odbora za pripravo proslave ob 30-letnici glasil OZD v Jugoslaviji in nagovoru pokrovitelja proslave, predsednika Zveze sindikatov Jugoslavije Mike Špiljka. Ne gre za pomanjšana zvezna in republiška glasila, gre za nov in tipičen zorni kot, ki naj ga ob obravnavanju splošnih in samo za konkretno organizacijo združenega dela pomembnih vprašanj, osvetle glasila OZD.

V Jugoslaviji izhaja približno 1500 glasil organizacij združenega dela, ki jih natisnemo v nakladi 3,5 milijonov izvodov vsake številke, od tega samo v naši republiki kar tretjino! Gre za dejansko sedmo silo, ki ne izziva samo začudenja in občudovanja, ampak nas vse, posebej pa sindikate, predvsem družbenopolitično zavezuje.

Glasila organizacij združenega dela niso v naši republiki samo najbolj razširjena – razstavni panoji, ki jih je organizator namenil posamezni republiki, so bili za glasila iz naše republike kar pretesni, saj so iz naše republike glasila predstavili predvsem z naslovnimi stranmi, na panojih nekaterih drugih predstavnikov pa je še zijala belina. Organizatorji obveščanja, uredniki in novinarji glasil OZD so proi nas tudi organizacijsko in politično najtesneje povezani: združeni so v 12 regionalnih aktivov, katerih vloga in pomen sta vsak dan večja! Med organizatorji obveščanja, uredniki in novinarji glasil OZD iz naše republike, je tudi ob proslavi 30-letnice tovarniškega tiska v Borovu najbolj prišla do izraza želja in potreba po čvrstejši medsebojni povezanosti ter izmenjavi izkušenj – predlog za organiziran obisk proslave v Borovu je prišel iz vrst tovarniških novinarjev. Proslave v Borovu se je poleg delegacije, kot so jih poslale tudi druge republike, udeležilo na svojo pobudo (in v organizaciji komisije RS ZSS za obveščanje in politično propagando ter sekcije tovarniških novinarjev pri

Društvu novinarjev Slovenije) še 35 organizatorjev obveščanja, urednikov in novinarjev glasil OZD iz naše republike!

Razstava glasil OZD v Domu kulture v Borovu je bila izjemna: 1500 glasil je število, ki tudi nazorno prikazano na panojih presega enostavno predstavo – gre za veliko avlo, do zadnjega kotička napolnjeno s panoji samo z naslovnici 1500 glasil!

Organizator proslave Božidar Markotič je v otvoritvenem govoru med drugim zato dejal: „Tovarniški tisk Jugoslavije, kakor so se na začetku imenovala ta glasila, je avtentičen dokument časa. Vse do zdaj je ta tisk častno opravljal svojo družbenopolitično funkcijo. Bil je eden od mejnikov poti, tako pomembnega obdobja naše države, v katerem smo gradili najnaprednejšo družbeno ureditev v zgodovini človeštva – samoupravno socialistično društvo. Tovarniška glasila so sredstvo povezovanja delavskega razreda. To je tudi najpomembnejša družbenopolitična naloga teh glasil. Obveščanje je pomemben dejavnik boja za samoupravljanje, glasila v organizacijah združenega dela pa pomembno sredstvo obveščanja.“

Osrednji del proslave ob 30-letnici izhajanja glasil OZD je bila skupna seja, ki so se je udeležili predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij in na kateri sta pokrovitelj proslave, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak, ter predsednik Zveze novinarjev Jugoslavije Milutin Milenković podelila priznanja uredništvom glasil, ki v posameznih republikah in pokrajinah izhajajo najdlje. Iz Slovenije je to priznanje dobil jeseniški „Zelezar“, ki s prekinitvijo med vojno izhaja že od leta 1937 dalje. Na slovesnosti, ki so jo delavci kombinata Borovo vzorno pripravili, sta govorila Djuro Stevanović, predsednik zveznega odbora za pripravo proslave ob 30-letnici izhajanja glasil OZD, in pokrovitelj proslave, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak. Njuna govora objavljamo v povzetkih.

V slovesnosti, ki je lepo uspela – vsi udeleženci, tudi 35 organizatorjev obveščanja, urednikov in novinarjev glasil OZD iz Slovenije so jo ocenili kot koristno in spodbudno za podobna srečanja tudi v prihodnje – so poslali pozdravno pismo predsedniku republike, ki je v Borovu poslal svojo sliko z lastoročnim posvetilom: Bralcem tovarniškega tiska Jugoslavije, Josip Broz Tito, 2. XI. 1977.

Ne stihijsko

Ileta Paviča, delavca iz TOZD Kodranka, so mi priporočili športniki.

— Pogovori se z njim, je dober kegljač, so mi rekli.

Ile Pavič je doma iz Sinja. Je torej Dalmatinec, visok fant, ki deluje zelo umirjeno. Tudi zgovoren ni pretirano.

— Zmagal sem na delavskih športnih igrah, a tudi ko smo vrnili obisk delavcem iz ljubljanskega Yulona, sem bil prvi. Najboljši.

— Redno vadite?

— Sploh ne. Včasih pri Gabretu Badovincu. Vidite, Beti nima svoje kegljaške ekipe, kar se mi zdi nepravilno. Tudi drugih športnih ekip nimamo. Menim, da manjka predvsem sposobnih organizatorjev. Ljudje imajo voljo, denar najbrž tudi ne bi bil ovira.

— Pa bi se dala sestaviti v Beti dobra kegljaška ekipa?

— Brez dvoma. Že v kodranki, na primer, nas je pet dobrih kegljačev. Z rednimi treningi bi lahko veliko dosegli. Poglejte: celo ženske so dobre kegljačice. Opazoval sem Nenadičevo, Čejevo, Radmanovo in Judničevo, kako dobro so rušile keglje na delavskih športnih igrah.

— Bi prevzeli vodstvo kegljaške ekipe?

— Bi, kajti športna dejavnost se odvija v Beti vse preveč stihijsko. Ko smo šli v Dugo Reso, smo zvedeli za to dan poprej. Ekipe za tekmovanja sestavljamo na hitro, brez načrtovanja, zato ni čudno, ako ne uspemo, kot bi bilo želeli. Poglejte: še nikoli nisem sodeloval na Tekstiliadi, rekli so, da so nekateri še boljši od mene. Zdaj nena doma pa sem postal občinski prvak.

— Imajo delavci posluš za vaše udinjane kegljanju?

— Za dve uri odsotnosti z dela moram dolgo moledovati. Te zadeve bo treba urediti, če

hočemo, da se bo šport v Beti razmahnil.

T. G.

Foto: Branko Herak

Pomagati z znanjem

Leto dni je v ekipi prve pomoči MARIJA ADLEŠIČ iz Adlešič, sicer delavka v TOZD Konfekcija Črnomelj.

— V ekipi smo tri. Končala sem osemdeseturni tečaj prve pomoči v Ljubljani, kjer sem bila v krojaški šoli.

— Kakšen je pomen ekip prve pomoči?

— Velik. Tako v mimem času kot tudi v primeru vojne. Če bi bilo potrebno, bi lahko uspešno pomagale v nesrečah, ob potresih, požarih, povsod, kjer je v nevarnosti človeško življenje.

— Je bila vaša ekipa v preteklosti uspešna?

— Menim, da. Na občinskem tekmovanju v Črnomlju smo bile prve, na republiškem v

Celju pa smo se uvrstile nekje v sredini. Konkurenca je bila zelo huda, znanje pa veliko.

— Se dekleta v Črnomlju zanimajo za delo Rdečega križa?

— Zanimanja ne manjka. Poleg naše ekipe imamo še eno. Upam pa, da jih bo še več. Znanje ni nikoli v nadlego, prej v pomoč. Pri praktičnih vajah človek veliko pridobi.

— Hvala.

— Prosim.

T. G.

FOTO: BRANKO HERAK

Naporno in odgovorno

V krojilnici TOZD Konfekcija Črnomelj sem srečal DARRINKO ŠPELIČ, ki dela tam že osem let. Se pravi, odkar se je zaposlila v Beti.

— Delo je naporno in odgovorno. Naporno zato, ker moraš biti osem ur na nogah, odgovorno pa zato, ker kaj hitro lahko kaj pokvariš, če nisi dovolj pazljiv.

— Katere napake se pojavljajo najpogosteje?

— Napake nastanejo pri blagu, ne dobimo celih kosov in je treba dorezovati.

— Koliko vas čela v krojilnici?

— Šestanjst. Osem v eni izmeni in osem v drugi.

— Kako imate urejeno zasebno življenje?

— Mož je ključavničar v Beltu. Ena punčka hodi v sedmi, druga pa v peti razred. Stanovanje, dvosobno, smo dobili pri Beltu.

— Delate v samoupravnih organih?

— Da. Sem članica delavskega sveta TOZD pa še starešina v krojilnici. Iz krojilnice sta dva delavca delegata delavskega sveta podjetja. O delu nas

dobro informirata. Tudi gradivo za naš delavski svet prejemamo v redu. Če česa ne razumemo, vprašamo. Nikdar ne ostanemo brez odgovora.

— Na konferencah osnovnih organizacij ZK je bilo veliko pripomb na obveščanje. Kaj menite o tem?

— Zadnje čase je Vezilo vse preveč splošno. Premalo pišete o Beti, o delavcih, načrtih, težavah, rešitvah. Novice Včeraj, danes, jutri pa prinašajo zastarele vesti. Kar piše v Novicah, vemo veliko prej, preden jih obesijo na razglasne deske. Nas pa zanima veliko stvari, svežih, zanimajo nas zadeve, ki vplivajo na naše življenje in delo.

Življenje bi moralo biti tisto,

ki piše intervjuje, če hočete, tudi Novice.

T. G.

Foto: Branko Herak

Jubilanti dela

Letošnji jubilarji dela, ki jim iskreno čestitamo, so: Silva Dular, Matija Jarnjevič, Vilma Slobodnik, Marija Kambič, Ana Muc, Marija Nemanič, Monika

Vuk, Rozalija Brajdič, Marija Bebar, Jožefa Crnugelj, Helena Čavlovič, Martina Černič, Marija Dragovan, Marija Ivičič, Marija Logar, Martina Štefančič, Anica Kočever, Frančiška Štravs, Marija Nagode, Alojz Ivanič, Anica Jurkas, Anton Šumljaj, Momčilo Jovanovič, Mihael Kobe, Kristina Kozjan, Nada Novak, Stanka Podrebarac, Jože Pirkovič, Terezija Šoštarič, Anton Čulig, Martina

Žnidaršič, Zlata Hočever, Julij Mušič, Blaž Zvonkovič, Stanko Jurejevčič, Kristina Kočever, Matilda Breznik, Slavica Bekeč, Hermina Bračička, Ljubica Čigič, Vera Cvitkovič, Marija Cvitkovič, Ana Cmič, Božica Gašperič, Mara Grubač, Sofija Jambrošič, Vera klobučar, Marjanca Kokot, Vida Klepec, Zlata Ladešič, Pavla Lozar, Zofija Lazukin, Marija Mušič, Anica Nemanič, Martina Nemanič,

Jožica Penica, Ana Pavič, Jožica Predovič, Ana Razumič, Zvone Radkovič, Ljubica Starešinič, Ana Šandor, Ana Štrbenac, Anica Vovk, Zdenka Viktorovski, Marija Aupič, Ljudmila Bahor, Danica Garilovič, Milena Jankovič, Fanika Kadragič, Radmila Klobučar, Ana Prhne, Ivanka Rožič, Zdenka Stegne, Jelka Župan, Zvonimir Hutar, Marija Bečej, Veronika Cvetkovič.

Bo zacvetelo pozimi

Konference osnovnih organizacij ZK so kritično ošvrknile informiranje, češ da ni tako, kot bi moralo biti. Edinole komunisti v delovni skupnosti skupnih služb so se mojstrsko izognili problemu in niso spregovorili o informiranju niti besedice.

Morda zato ne, ker se zavedajo, da so tudi sami krivi takega stanja, manj verjetno je, da ne bi dajali poudarka obveščeni. No, naj bo kakor koli že, petico zaslužijo vsi tisti, ki niso zadovoljni s tem, kar jim prihaja napisanega v roke, pozitivno je, da žele ljudje več in bolje vedeti.

Po končanih konferencah so sedli odgovorni za mize, kritično prečesali dosedanje obveščanje in kar je še važnejše: dogovorili so se, kako bodo delali vnaprej. Dogovorili in obvezali, kajti praznih besed je bilo izrečenih v preteklosti že vse preveč, vse preveč je bilo svetovalcev in premalo onih, ki bi sukali pero. Morali pa bi ga vsi, ki razpolagajo z informacijami. Tu mislim vodilne, družbenopolitične delavce, ljudi iz samoupravnih organov in podobne.

Poskušajmo se spomniti, kaj smo napisali takega, kar bi lahko pomagalo delegatom pri odločitvah, kdaj smo nazadnje obvestili naše ljudi, kako uporabljajo njihov denar samoupravne interesne skupnosti in tako naprej. Če bi hotel naštetiti vse luknje v našem obveščanju, bi moral najmanj dvakrat obrniti trak na svojem pisalnem stroju, pa najbrž še ne bi bilo dovolj.

So razprave, ki so se pojavile okrog obveščanja, garancija, da bo v našem sistemu obveščanja manj zraka?

Za mizami v sejni sobi je bil predlagan nov uredniški odbor Vezila in novi koordinacijski odbor za izdajanje novic Včera, danes, jutri.

Glavni in odgovorni urednik Vezila bo še naprej Anton Gašperič, v uredniškem odboru pa bodo: Vera Kostelec, Slobodanka Videtič, Dragica Nenadič, Desimir Milovanovič, Cveto Rus, Zdenka Jarnjevič, Jože Gerkišič, Tone Omerzel, Viktor Kozjan, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerkišič, predstavnik Dobove, Mirne peči, TOZD barvarne in Branko Herak. Koordinacijski odbor novic pa bodo sestavljali: Milan Bračička, Nikola Podrebarac, Mirjana Milek in Tone Matjašič. Domala vsak član uredniškega odbora Vezila bo odgovoren za določeno stran v Vezilu, bo neke vrste sourednik, ki bo zadolžen za pripravo gradiva s svojega področja.

Kaže, da bo krenilo na bolje.

T. G.

Obveznice proti raku

Pred dnevi smo prejeli pismo upravnega odbora sklada za gradnjo in opremo onkološkega inštituta v Ljubljani. Takole pišejo:

Že desetletja tare človeštvo kruti in zahrbtni sovražnik — RAK. Vse zdravstvene inštitucije po svetu, ki delajo na tem področju, si prizadevajo na različne načine, kako preprečevati, pravočasno odkrivati in zdraviti rakasta obolenja. V ta namen zbirajo finančna sredstva tudi najbolj razvite države sveta, kar lahko zasledimo v dnevnem časopisju. Prav zato je prav, da seznanimo naše delovne kolektive in posameznike tudi z našimi prizadevanji.

Z zbranimi prostovoljnimi prispevki delovnih organizacij in posameznikov smo že uspeli delno sanirati prostore v eni naših starih stavb in s tem izboljšati udobje našim bolnikom. Poleg tega smo nabavili nekaj dragocenih diagnostičnih aparatov in obsevalnih aparatov. Vendar pa s tem še zdaleč niso krite vse potrebe. Zaradi pomanjkanja lastnih sredstev si ne moremo nabaviti vseh nujno potrebnih tehnično dovršenih aparatov in pripomočkov. Prav tako nimamo dovolj sredstev, da bi izvedli do konca gradbeno-sanacijska dela.

Menimo, da nas navedeni vzroki opravičujejo, ker se ponovno obračamo na vas z nujno prošnjo, naj v dobrobit Onkološkega inštituta delovni ljudje **ODSTOPIJO OBVEZNICE POSOJILA ZA CESTE.**

Ker posluje Sklad za gradnjo in opremo Onkološkega inštituta dolgoročno, mora imeti zagotovljeno kritje za dolgoročna plačila. Ker so tudi obveznice posojila za ceste na daljši vrtilni rok, bi lahko s temi sredstvi delno pokrili naše dolgoročne obveznosti. Pripominjamo pa, da bi porabili prva sredstva, ki bi jih dobili od odstopljenih obveznic, za sanacijo in modernizacijo kirurške službe.

Darovalcem obveznic in delovni organizaciji se že vnaprej zahvaljujemo za pomoč in razumevanje.

Tako torej v dopisu. Na nas pa je, da se odločimo, in prav bi bilo, da bi bila naša odločitev v prid pošiljateljem tega pisma. Preko njih bomo morda koristili tudi samemu sebi.

Obletnica „male ustave“

Minilo je leto dni od tedaj, ko je skupščina SFRJ sprejela zakon o združenem delu — „male ustavo“, kot ga radi imenujemo. Če se ob tej priložnosti ozremo nazaj in skušamo oceniti, kako daleč smo pri uresničevanju določil tega zakona v praksi, potem lahko rečemo, da smo v tem pravzaprav kratkem obdobju veliko dosegli.

Prvi rezultati v spremembi odnosov v proizvodnji in poslovanju so že vidni in so vsekakor pomembno delo. Sicer pa so za nadaljnji samoupravni razvoj potrebne temeljite spremembe družbenoekonomskih odnosov, dela in poslovanja v združenem delu. Naloga, ki ni preprosta in se nam zastavlja prav v času, ko mineva leto dni od sprejetja male ustave. Brez omenjenih sprememb namreč ne bo mogoče premagati težav in slabosti v sedanjih gospodarskih in družbenih tokovih.

Kljub vsemu pa se v praksi še vedno kaže neodločnost in omahovanje, vse preveč se ponekod izgovarjajo na te ali one težave, se ne morejo otresti podjetniško-kapitalistične miselnosti poslovanja in odločanja ter pod vjedom „novih“ ponujajo že preživele ekonomske instrumente. Pozabljajo pa, da novih temeljev družbenoekonomskih odnosov ni mogoče zgraditi kar s prepisovanjem določil zakona o združenem delu.

Tu so še odnosi med temeljnimi organizacijami združenega dela, v katerih še marsikje prevladuje kupoprodajna vsebina. Težav v zvezi s planiranjem, z združevanjem dela in sredstev, problemov pri delitvi dohodka in osebnih dohodkov prav tako ne bo mogoče rešiti brez temeljite spremembe družbenoekonomskih odnosov.

Ob tem seveda nikakor ne moremo mimo določil zakona o združenem delu, ki začnejo veljati 1. januarja. Gre za dohodkovne odnose in nagrajevanje po delu. Prvi januar se neusmiljeno bliža, marsikomu pa še ni došla vse jasno glede dohodkovnih odnosov in nagrajevanja po delu. Ponekod namreč še vedno čakajo na nekakšne „recepte“ od zunaj, vse bolj pa pozabljajo, da zakonski rok za ureditve teh vprašanj ne bo podaljšan in da si s takšnim oklevanjem lahko „prislužijo“ le z zakonom zadržane osebne dohodke. Tega si pa prav gotovo nihče ne želi.

Osnutek statuta TOZD

Osnutek statuta za TOZD bo v javni razpravi do konca januarja 1978. Predvidevamo, da bi bil sprejem sporazuma v prvi polovici meseca februarja.

Vabimo vse dejavnike TOZD: Osnovne organizacije sindikata, organe upravljanja, osnovne organizacije ZK, vodje TOZD, da se vključijo v javno razpravo in prispevajo svoj delež k nastajanju tega sporazuma.

Na podlagi 337. člena zakona o združenem delu so delavci temeljne organizacije na referendumu, dne sprejeli

STATUT

Temeljne organizacije
I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

S tem statutom urejajo delavci temeljne organizacije zlasti naslednja vprašanja:

- o imenu, sedežu in dejavnosti temeljne organizacije,
- o sestavi, volitvah oziroma imenovanju, odpoklicu oziroma razrešitvi in pristojnosti delavskega sveta, njegovega izvršilnega organa in poslovnega organa ter o njihovi odgovornosti,
- o vprašanjih, o katerih delavci odločajo z osebnim izjavljanjem, in o načinu osebnega izjavljanja in odločanja,
- o načinu volitev in odpoklica delegacij in delegatov v temeljni organizaciji ter o njihovih pravicah, dolžnostih in odgovornosti,
- o zastopanju in predstavljanju temeljne organizacije,
- o uporabi delovnih sredstev in drugih sredstev ter o razpolaganju z njimi,
- o sestavljanju in sprejemanju planov,
- o uresničevanju samoupravne delavske kontrole in organu samoupravne delavske kontrole,
- o vsebini, načinu in rokih obveščanja delavcev,
- o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti,
- o poslovni tajnosti,
- o vsebini in hrambi zapisnikov o sklepih delavcev in organov upravljanja,
- o načinu sprejemanja, spreminjanja in dopolnjevanja statuta ter o sprejemanju drugih samoupravnih aktov temeljne organizacije.

II. IME, SEDEŽ IN DEJAVNOST

2. člen

IME TEMELJNE ORGANIZACIJE:
SKRAJŠANO IME TEMELJNE ORGANIZACIJE:
SEDEŽ TEMELJNE ORGANIZACIJE:

3. člen

Temeljna organizacija je bila ustanovljena s sklepom zbora delovne skupnosti, dne in je vpisana v register organizacije združenega dela pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani, dne, št. vl. reg.

4. člen

Temeljna organizacija ima svojo štampiljko, ki je pravokotne oblike in vsebuje naslednji tekst:

5. člen

V poslovanju s tretjimi osebami posluje temeljna organizacija s firmo delovne organizacije in svojim imenom, znotraj delovne organizacije pa s svojim imenom.

6. člen

Temeljna organizacija opravlja naslednjo glavno dejavnost:
.
.

7. člen

Temeljna organizacija opravlja finančno poslovanje preko svojega tekočega računa.

III. DELAVSKI SVET

8. člen

- Temeljna organizacija ima delavski svet.
Pristojnosti delavskega sveta temeljne organizacije:
- določa predlog statuta in drugih samoupravnih aktov, ki jih sprejemajo delavci TOZD,
 - določa predlog smernic za izdelavo plana (letnega in srednjeročnega) TOZD,
 - določa predlog elementov za sklenitev samoupravnih sporazumov o osnovah plana samoupravnih interesnih skupnosti in o sklenitvi dogovora o osnovah plana družbenopolitičnih skupnosti,
 - določa poslovno politiko in ukrepe za njeno izvajanje,
 - sprejema plane TOZD in spremlja njihovo izvajanje ter v mejah tega odloča o potrebnih ukrepih in akcijah,
 - odloča o predaji osnovnih sredstev ter o oddaji oziroma prevzemu v zakup osnovnih sredstev,
 - odloča o vlaganjih v osnovna sredstva nad dinarjev,
 - odloča o odpisu sredstev,
 - odloča o najetju kreditov,
 - obravnava in sprejme poročilo o primanjkljajih in presežkih ter sumljive in neizterljive terjatve ter konkretno odloča o rešitvi teh vprašanj,
 - odloča na predlog vodje TOZD o organizacijsko-tehničnih vprašanjih v zvezi s poslovanjem in izkoriščanjem delovnih sredstev,
 - predlaga zboru delavcev sprejem periodičnega in zaključnega računa,
 - imenuje vodjo TOZD in člane izvršilnega organa delavskega sveta,
 - odloča o pravicah in obveznostih delavcev iz delovnega razmerja,
 - daje smernice in navodila vodji TOZD in kontrolira njegovo delo,
 - odloča o uvedbi dela, ki traja dalj kot poln delovni čas,
 - odloča o višini stroškov za reklamo, propagando in reprezentanco,
 - daje zboru delavcev trimesečno poročilo o svojem delu in skrbi za obveščanje delavcev,
 - določa program ukrepov iz programa ljudske obrambe in družbene samozaščite,
 - razpisuje volitve,
 - je organ druge stopnje v TOZD zoper sklepe izvršilnih organov TOZD,
 - voli predsednika in namestnika DS,
 - razpisuje referendum ter imenuje komisijo za izvedbo referenduma,
 - imenuje volilno komisijo,
 - imenuje odbor za ljudsko obrambo.

9. člen

Delavski svet ima članov-delegatov.
Člani-delegati se volijo za dobo dveh let. Nihče ne more biti izvoljen več kot dvakrat zapored za člana delavskega sveta iste TOZD.

10. člen

Kandidacijski postopek in volitve izvede organizacija sindikata ob sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

11. člen

Sklep o razpisu volitev za delegate delavskega sveta vsebuje datum volitev in število članov-delegatov, ki se volijo.
Z istim sklepom se imenuje volilna komisija za pripravo volilnega seznama.

12. člen

Najmanj 8 dni pred volitvami mora volilna komisija določiti število volilnih mest, katere delovne enote glasujejo na posameznih glasovalnih mestih, imenovati pa mor a tudi odbor za vsako volilno mesto.

a) Kandidiranje delegatov v delavski svet

13. člen

Za člana-delegata delavskega sveta ne morejo kandidirati in ne biti izvoljeni vodje TOZD in delavci s posebnimi pravicami in obveznostmi.

14. člen

Kandidiranje za volitve članov DS se opravi na zborih delavcev oz. dela delovnega procesa v TOZD.

Postopek kandidiranja in ooločitev kandidatne liste opravi sindikat, ki predlaga kandidate skladno s socialno in starostno strukturo.

Predlog lahko podajo tudi delavci na zboru.

Na kandidatno listo je sprejet tisti kandidat, ki je bil sprejet z večino glasov na zboru.

15. člen

Volitve se opravijo do konca marca tistega leta, ko članom poteče mandat.

16. člen

Dopolnilne volitve se opravijo takoj, ko preneha mandat kakšnemu delegatu. Mandat delegata, izvoljenega na opolnilnih volitvah, traja do poteka mandata ostalih članov-delegatov v delavskem svetu.

17. člen

Kandidatna lista zbora delavcev mora vsebovati najmanj toliko članov-delegatov, kolikor članov sveta se voli v TOZD. V kandidatni listi se kandidati razvrstijo po abecednem redu njihovih priimkov.

18. člen

Kandidatna lista zbora se mora predložiti v potrditev volilni komisiji osem dni pred volitvami.

Kandidatno listo, ki ni sestavljena skladno z določbami zakona in tega statuta o načinu sestavljanja in podajanja, če ni izročena v roku ali če predlagatelji liste ne odpravijo pomanjkljivosti, zaradi katerih jim je bila zavrnjena, kandidatna komisija zavrne kot nepravilno oz. kot prepozno predloženo, skladno z republiškim zakonom o volitvah.

19. člen

Volilna komisija mora objaviti potrjeno kandidatno listo najmanj šest dni pred volitvami.

Volilna komisija vnese vse kandidate na glasovalnico v tistem zaporedju, kakor jih je sprejela in potrdila.

20. člen

Dan pred volitvami mora volilna komisija poslati volilnim odborom vse volilno gradivo: potrjeno kandidatno listo, vililni seznam, posebno skrinjico za glasovnice, potrebno število glasovnic, obrazce zapisnikov o delu volilnega odbora in drugo potrebno gradivo.

b) Glasovanje

21. člen

Glasovanje vodi volilni odbor.

Volilni odbor vodi o svojem delu zapisnik, v katerega vnese vsa opravljena dejanja in rezultat glasovanja na volilnem mestu. Zapisnik podpišejo predsednik in dva člana volilnega odbora.

Zapisnik, glasovnice in vse drugo volilno gradivo odda volilni odbor takoj po končanem glasovanju volilni komisiji.

22. člen

Glasuje se tajno z glasovnicami, tako da se obkroži številka pred imenom kandidata. Če so na listi prečrtani kandidati ali dopisani drugi kandidati, je glasovnica neveljavna.

c) Konstituiranje

23. člen

V 15 dneh po volitvah mora biti seja, na kateri se konstituira delavski svet.

Konstituiranje se opravi tako, da se verificirajo mandati izvoljenih članov, izvolita predsednik sveta in njegov namestnik.

24. člen

Delavski svet lahko zamenja predsednika še pred potekom mandata, za katerega je bil izvoljen, če zanemarja svoje obveznosti ali se ne ravna po statutu in samoupravnih aktih in če zaradi tega izgubi zaupanje delovnih ljudi.

Iz navedenih razlogov se lahko glasuje o zaupnici predsednika, in če ne dobi večine glasov, mu preneha funkcija predsednika.

S prenehanjem funkcije predsednika ne preneha tudi mandat člana delavskega sveta.

č) Seje

25. člen

Seje delavskega sveta sklicuje in jih vodi predsednik delavskega sveta.

Predsednik delavskega sveta določi predlog dnevnega reda in pismeno obvesti člane delavskega sveta o dnevu, uri in kraju seje.

Vabilo in gradivo k posameznim točkam dnevnega reda mora biti članom dostavljeno najmanj pet dni pred sejo, razen v majhnih primerih, kar odloči predsednik delavskega sveta.

26. člen

Predsednik mora sklicati sejo na zahtevo:

- najmanj ene tretjine članov delavskega sveta,
- vodje TOZD,
- organizacije sindikata,
- zbora delavcev,
- odbora samoupravne delavske kontrole.

27. člen

Na seje delavskega sveta je treba vabiti vodjo TOZD in osebe, ki so zadolžene za strokovno tolmačenje posameznih vprašanj.

Seje delavskega sveta so javne, razen v primerih, ko gre za obravnavanje vprašanj o vojaški in poslovni tajnosti ter o vprašanjih, ki so v statutu določena kot tajnost.

28. člen

Delavski svet lahko sklene, da smejo biti na sejah tudi osebe, ki nimajo lastnosti delavca v temeljni organizaciji.

29. člen

O sejah delavskega sveta se piše zapisnik. Zapisnik obvezno podpišeta predsednik in zapisnikar. V zapisnik se obvezno vnesejo sklepi, ki jih je sprejel delavski svet. Vsebino zapisnika nadrobneje ureja poslovnik o delu organov upravljanja.

d) Odločanje

30. člen

Delavski svet odloča na sejah.

Delavski svet lahko odloča, če je na seji navzoča večina delegatov.

Sklep delavskega sveta je veljaven, če se je zanj izrekla večina delegatov, če zakon, ta statut ali samoupravni splošni akt ne predpisuje kvalificirane večine. Odloča se z javnim glasovanjem. Tajno glasovanje se uveljavlja v primerih volitev, imenovanja oziroma razrešitve.

31. člen

Delavski svet ne more odločati o vprašanjih, ki niso bila navedena v predlogu dnevnega reda seje.

Predlog delavskemu svetu mora zaradi uveljavitve odgovornosti podpisati tisti, ki ga je oblikoval in poslovodni organ. Delavski svet ne sme odločati o zadevah, za katere je obvezna poprejšnja obravnava.

Delavski svet skliče zbor delavcev, da se opravi poprejšnja obravnava.

32. člen

Član delavskega sveta se je dolžan udeleževati njegovih sej in sej njegovih teles, v katera je izvoljen, kakor tudi izpolnjevati naloge, ki mu jih zaupa delavski svet.

Delegat delavskega sveta mora na njegovi seji posredovati stališča, ki so jih sprejeli delavci na zborih o vprašanju, o katerem odloča. Po obrazložitvi predloga vsak delegat dela delovnega procesa pojasni stališče, mnenje oziroma predlog delavcev. Če so delegati soglasni, je predlog sprejet, sicer delegati usklajujejo stališča, skladno z načelom ekonomičnosti in družbene smotrnosti. Sklep je sprejet z večino glasov delegatov.

33. člen

Delegat, ki o vprašanju, o katerem se odloča, nima stališč ali smernic tistih, ki so ga izvolili, lahko zahteva, da se razprava in odločanje o tem vprašanju odloži, zato, da zve za stališča.

Odločanje se odloži za šest dni, če podpre zahtevo delegata tretjina delegatov.

34. člen

Delegat v delavskem svetu ima pravico in dolžnost obveščati delavce, ki so ga izvolili, o delu delavskega sveta in o svojem delu v njem, zlasti pa o uresničevanju stališč in smernic delavcev, ki so ga izvolili, v zvezi s posameznimi vprašanji.

Delavski svet je dolžan sklepe objavljati na način, kakor je določen v tem statutu.

35. člen

Delegat je za svoje delo v delavskem svetu osebno odgovoren delavcem, ki so ga izvolili. Osebno odgovarja za delo v delavskem svetu.

e) Odpoklic članov delavskega sveta

36. člen

Posamezni delegat ali več delegatov delavskega sveta se sme odpoklicati pred potekom časa, za katerega so izvoljeni.

Razlogi za odpoklic delegata v delavskem svetu so, če delegat:

- sprejme odločitev, ki škodi delu in delovnim uspehom temeljne organizacije,
- ne poroča o delu delavskega sveta, poslovnega organa ali o rezultatih poslovanja temeljne organizacije,
- obide voljo delavcev, izraženo na referendumu, zboru delavcev ali v drugi obliki osebnega izjavljanja,
- sprejme odločitev, ki ne temelji na zakonu, predpisih, določbah statuta in samoupravnih splošnih aktih, če je opozorjen na posledice, sprejel odločitev,
- se neopravičeno trikrat zapored ne udeleži sej ali tretjine vseh sej v enem letu,
- deluje v nasprotju z odločitvami in sklepi, smernicami in navodili zborov delavcev,
- zaradi razlogov, predvidenih v drugih samoupravnih splošnih aktih.

37. člen

Predlog za odpoklic delegata lahko poda delavski svet, če se delegat ne udeležuje sej ali sicer ravna v nasprotju s samoupravnimi splošnimi akti ali drugimi predpisi; sindikalna organizacija; samoupravna delavska kontrola ali delavci v delu delovnega procesa, ki ga zastopa, oziroma vsi delavci na zboru delavcev.

O predlogu se odloča z javnim glasovanjem na enak način, kakor v kandidacijskem postopku. Če večina delavcev z javnim glasovanjem odloči, da se delegat odpokliče, razpiše delavski svet odpoklic, ki poteka po enakih pravilih kakor izvolitev.

Če je bil odpoklic izglasovan, je treba razpisati nadomestne volitve.

38. člen

Razen odpoklica je razlog za prenehanje mandata delegatu še v naslednjih primerih:

- z iztekom mandatne dobe,
- če mu preneha delo v temeljni organizaciji,
- če je razporejen na delo, ki je nezdržljivo z opravljanjem funkcije delegata,
- če se razpusti delavski svet po sklepu zbora delavcev ali organa družbenopolitične skupnosti.

IV. IZVRŠILNI ORGAN DELAVSKEGA SVETA

39. člen

Izvršilni organ delavskega sveta je komisija za kadre in medsebojna razmerja (v nadaljnjem besedilu: komisija).

Komisija ima članov.

40. člen

Pristojnosti komisije so:

- predlaga osnutek statuta in drugih samoupravnih aktov, ki jih sprejema delavski svet,
- izvršuje sklepe, ki jih sprejme delavski svet in delavci z osebnim izjavljanjem, kadar to ni dolžnost vodje TOZD,
- sprejema akte za izvršitev sklepov delavskega sveta in delavcev,

- odloča o sprejemu na delo in razporeditvi delavca k delu in nalogam v skladu s katalogom del in nalog,

- odloča o prenehanju delovnega razmerja, razen ko gre za odstranitev delavca iz temeljne organizacije,

- odloča o plačani odsotnosti nad 7 dni za delavce, ki se strokovno izpopolnjujejo,

- odobrava sredstva in nakup opreme za varstvo pri delu do 5.000 din,

- spremlja program izobraževanja delavcev,

- obravnava varstvene in delovne pogoje ter sprejema ustrezne ukrepe,

- proučuje in obravnava druga vprašanja, ki so v zvezi z delom, zlasti ugotovitve in opozorila inšpekcijskih in drugih organov.

Člani izvršilnega organa se izvolijo za dve leti, iste osebe pa so lahko izvoljene le dvakrat zapored.

V izvršilni organ ne smejo biti izvoljeni delavci, ki ne smejo biti izvoljeni v delavski svet.

41. člen

Če odbor samoupravne delavske kontrole, poslovodni organ, sindikat, delavci v posamezni delovni enoti, komisije ali druga telesa, ki so jih oblikovali delavci oziroma delavski svet, predlagajo delavskemu svetu temeljne organizacije, naj sprejme določen sklep, mu mora izvršilni odbor temeljne organizacije na njegovo zahtevo dati mnenje o predlaganem sklepu.

42. člen

Delavski svet temeljne organizacije lahko razveljavi akt ali zadržki ukrep, ki ga je sprejel njegov izvršilni organ, če meni, da je izvršilni odbor temeljne organizacije z aktom oziroma z ukrepom prekršil pooblastilo ali prekršil samoupravni splošni akt ali da se s tem aktom oziroma ukrepom ne izvaja začrtana politika ali ne izvršijo sklepi delavskega sveta oziroma sklepi delavcev.

43. člen

Člani izvršilnega organa temeljne organizacije so odgovorni za izvrševanje sklepov delavskega sveta temeljne organizacije in sklepov, ki so jih delavci sprejeli z osebnim izjavljanjem, za redno, pravočasno, resnično in popolno obveščanje delavskega sveta temeljne organizacije in delavcev, da jim je po vsebini in obliki dostopno, za škodo, nastalo z izvršitvijo sklepa, sprejetega na njihov predlog, če so pri dajanju predloga prikrili dejstva ali vedoma dali neresnična obvestila delavskemu svetu ali delavcem temeljne organizacije.

Če delavski svet oziroma delavci temeljne organizacije pri obravnavanju dela izvršilnega odbora temeljne organizacije neugodno ocenijo njegovo delo ali delo posameznega njegovega člana, lahko delavski svet temeljne organizacije razreši izvršilni organ kot celoto ali posamezne njegove člane.

Predlog za razrešitev dajo lahko isti predlagatelji kakor za delavski svet pa tudi izvršilni organ za posameznega svojega člana.

44. člen

Predlog za razrešitev se vložijo pri delavskem svetu temeljne organizacije.

Članom izvršilnega organa temeljne organizacije, za katere se zahteva razrešitev, je treba omogočiti, da se pri delavskem svetu temeljne organizacije branijo in povedo svoje mnenje o predlogu za razrešitev.

O razrešitvi odloči delavski svet s tajnim glasovanjem.

Član izvršilnega organa temeljne organizacije oziroma izvršilni organ kot celota je razrešen, če je za razrešitev glasovala večina vseh delegatov delavskega sveta temeljne organizacije.

Člani izvršilnega organa temeljne organizacije so tudi materialno odgovorni za škodo, ki nastane z izvršitvijo sklepa, sprejetega na njihov predlog, če so pri dajanju predloga prikrili dejstva ali vedoma dali neresnična obvestila delavskemu svetu temeljne organizacije ali delavcem temeljne organizacije.

V. DELEGACIJE DELAVCEV TEMELJNE ORGANIZACIJE

45. člen

Delavci temeljne organizacije oziroma dela temeljne organizacije ustanovijo in volijo delegacije za uresničevanje svojih pravic in dolžnosti ter organizirano sodelovanje pri opravljanju funkcij skupščin družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti.

46. člen

Delegacije in delegati v delegacijah se volijo, delajo, delujejo in odpoklicujejo skladno z ustavo in zakonom, statutom temeljne organizacije, družbenopolitične skupnosti in statuti posameznih samoupravnih interesnih skupnosti.

Ob volitvah članov delegacij je treba poskrbeti, da sestava delegacije ustreza socialni sestavi delavcev temeljne organizacije oziroma dela delovnega procesa v temeljni organizaciji, v katerem se delegacije voli.

47. člen

Vsaka delegacija se konstituira z izvolitvijo predsednika in njegovega namestnika.

Delegacija dela na sejah.

Delegacija veljavno odloča, če je na seji navzočih več kot polovica delegatov.

Odločitve se prejemajo z večino glasov vseh delegatov.

48. člen

Delavci temeljne organizacije in delavski svet temeljne organizacije dajejo smernice za delo delegacije, za uresničevanje interesov delavcev temeljne organizacije in ob upoštevanju interesov družbenopolitične skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti.

Delegacije imajo pravico in dolžnost oblikovati stališča, dajati smernice in predlagati sklepe za delo delegatov v skupščinah, družbenopolitičnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih, kar dosegajo tudi s povezovanjem z organi upravljanja v temeljni organizaciji.

49. člen

Delegati in delegacije morajo sodelovati in spremljati delo skupščin in o tem delu obveščati delavce temeljne organizacije.

Delegacije morajo brez odločanja v skupščini razgrniti pred delavci temeljne organizacije vprašanja, ki so posebnega pomena za temeljno organizacijo in delavce, posebej pa:

- osnove plana družbenih potreb občine,
- predloge za izločanje dela dohodka za skupne in splošne potrebe,
- druge odločitve, ki posegajo na področje sprejemanja materialnih obveznosti.

50. člen

Delavski svet temeljne organizacije in zbor delavcev morata obravnavati vprašanja, ki jima jih posredujejo delegacije, in zavzeti o tem stališča, ki jih bodo delegati v delegacijah zastopali v skupščini občine ali skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

51. člen

Delegat mora o svojem delu in delu skupščine obveščati delegacijo. Delegacija mora o svojem delu in delu delegatov v skupščini poročati delavskemu svetu in delavcem temeljne organizacije.

52. člen

Delavski svet, izvršilni organi delavskega sveta in poslovodni organ ter strokovne službe temeljne organizacije in v delovni skupnosti morajo pomagati delegacijam, da bodo lahko uspešno delale in jim dajati potrebne informacije in podatke.

Temeljna organizacija mora zagotoviti finančna sredstva za delo delegacij.

53. člen

Člane delegacije lahko odpokličejo delavci, ki so jih izvolili ob pogojih in na način, določen v zakonu in tem statutu.

Delegacija ali njen član se sme odpoklicati:

- 1) če ne posreduje smernic, stališč in navodil delavskega sveta in delavcev temeljne organizacije,
- 2) če delavcem ne posreduje vprašanj, določenih v tem statutu,
- 3) če delegacija krši samoupravne pravice delavcev v temeljni organizaciji.

54. člen

Delegacija oziroma član delegacije sta odpoklicana, če je za odpoklic glasovala večina delavcev v temeljni organizaciji ali dela delovnega procesa, kjer so izvoljeni.

DELEGIRANJE DELEGATOV V ZVEZI Z ZDRUŽEVANJEM DELA IN SREDSTEV

1. Delegati v delavskem svetu delovne organizacije

55. člen

Delegati temeljne organizacije v delavskem svetu delovne organizacije kakor tudi v organih upravljanja širših asociacij združenega dela delajo po smernicah delavcev temeljne organizacije in delavskega sveta temeljne organizacije, katerim so za svoje delo tudi ogovorni

56. člen

Delegati iz prejšnjega člena tega statuta imajo pravico in dolžnost, da v navedenih organih posredujejo interese in stališča delavcev temeljne organizacije in delavskega sveta temeljne organizacije glede reševanja posameznih vprašanj, ki jih ti organi obravnavajo oziroma o katerih odločajo; pri tem delegati upoštevajo interese tudi drugih organizacij in širše interese in potrebe in jim je najnujnejša stvar sporazumevanje.

Delegati iz prvega odstavka tega člena so samostojni pri opredelitvi in glasovanju z organi, v katere so bili izvoljeni.

57. člen

Če delegat v delavskem svetu delovne organizacije odloča o vprašanjih, ki se nanašajo na ustvarjanje materialnih obveznosti temeljne organizacije, zlasti na združevanje dela in sredstev temeljne organizacije ali le združevanja sredstev temeljne organizacije, kakor tudi o drugih vprašanjih, o katerih odločajo delavci z osebnim izjavljanjem, ali ki jih določa samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo, se mora izjaviti in glasovati v skladu s stališčem, ki so ga zavzeli delavci temeljne organizacije, oziroma v primerih, ki jih določa ta statut v skladu z zakonom, s stališčem, ki ga je v zvezi s temi vprašanji zavzel delavski svet temeljne organizacije.

O vprašanjih iz prvega odstavka tega člena mora biti predlog delavskega sveta delovne organizacije oziroma organov upravljanja širše asociacije v javni obravnavi praviloma 15 dni, najmanj pa osem dni.

Pred poprejšnjo obravnavo o predlogu sklepa iz drugega odstavka tega člena ga obravnava in zavzame o njem svoje stališče delavski svet temeljne organizacije in sindikat v temeljni organizaciji.

O predlogu sklepa iz drugega odstavka tega člena dajejo delavci temeljne organizacije svoje poprejšnje soglasje na svojem zboru, upoštevajoč pri tem stališča delavskega sveta temeljne organizacije in sindikata v temeljni organizaciji ter skupne interese združenih temeljnih organizacij.

O predlogu sklepa iz drugega odstavka tega člena, s katerim se določajo ukrepi za izvršitev plana in drugih sklepov delavskega sveta delovne organizacije oziroma organa upravljanja širše asociacije, daje delavski svet temeljne organizacije svoje poprejšnje soglasje, potem ko ugotovi mnenja in stališča delavcev temeljne organizacije.

58. člen

Delegati morajo o delu organa, v katerega so bili izvoljeni in o svojem delu stalno, popolno in natančno obveščati delavce temeljne organizacije in delavski svet temeljne organizacije.

Kadar delegati iz prvega odstavka tega člena odločajo o drugih vprašanjih, ki ne posegajo v neodtujljive pravice delavcev temeljne organizacije, morajo pri izjavljanju ravnati v okviru smernic, ki so jih določili delavci oziroma delavski svet temeljne organizacije.

Delegati iz prvega odstavka tega člena se morajo aktivno udeleževati sej organov, v katere so bili izvoljeni, se seznaniti z gradivom, ki je pomembno za odločanje o teh organih, ter pri svojem delu v teh organih nastopati konstruktivno in odgovorno.

59. člen

Delegat, ki ne izrazi stališč delavskega sveta temeljne organizacije, ne glasuje v skladu s smernicami ali ne obvešča delavcev o svojem delu v organu, v katerega je izvoljen, ter o delu tega organa in o vprašanjih, o katerih se delegati niso zedinili, krši s tem svojo delegatsko dolžnost in je za to kršitev odgovoren delavcem temeljne organizacije.

Če delegat iz prvega odstavka tega člena ne ravna po smernicah, obvesti delavski svet temeljne organizacije o tem delavce temeljne organizacije in lahko predlaga, da se začne postopek za njegov odpoklic.

60. člen

Delegati se volijo in odpoklicujejo skladno s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo oziroma širšo asociacijo in statutom te organizacije oziroma asociacije na osnovi neposredne volilne pravice s tajnim glasovanjem po smiselno enakem postopku kot delegati delavskega sveta temeljne organizacije, pri čemer veljajo za njihovo izvolitev prav tako enake omejitve.

2. Delegacije v zvezi z združevanjem dela in sredstev

61. člen

Kadar delavci temeljne organizacije združujejo sredstva ali delo in sredstva z organizacijami združenega dela, ki niso statutno povezane in se v zvezi s tem oblikuje skupen organ, izvolijo delavci oziroma delavski svet delegata, ki odloča v takem organu, skladno s sklenjenim samoupravnim sporazumom.

62. člen

Delavci temeljne organizacije oziroma delavski svet izvolijo tudi delegate v svet krajevne skupnosti za ure sničevanje skupnih ciljev, skladno s statutom krajevne skupnosti.

VI. URESNIČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA

63. člen

Delavci uresničujejo svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice z neposrednim odločanjem na zborih delavcev, z referendumom in drugimi oblikami osebnega izjavljanja preko delegatov v delavskem svetu in drugih organih, z nadzorstvom nad izpopolnjevanjem sklepov in delom samoupravnih organov in strokovnih služb, preko družbenopolitičnih organizacij ter preko delegacij in delegatov v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti in skupščin družbenopolitičnih skupnosti.

REFERENDUM

64. člen

Delavci v delovni organizaciji odločajo z referendumom:

- o samoupravnih sporazumih o združevanju dela delavcev v delovni organizaciji,
- o statutu delovne organizacije in sestavljene organizacije,
- o spremembah pri organiziranju delovne organizacije,
- o osnovah plana delovne organizacije,
- o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo,
- o drugih samoupravnih sporazumih, če je to v zakonu določeno,
- o sklepih, ki se nanašajo na odpoved pravic do povrnitve združenih sredstev oziroma do nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi, kakor tudi o drugih vprašanjih, ki jih določajo samoupravni sporazum ali statut delovne organizacije.

65. člen

Sklep o razpisu referenduma sprejme delavski svet delovne organizacije.

Referendum mora biti razpisan najmanj 15 dni pred njegovo izvršitvijo.

S sklepom o razpisu referenduma se določi čas in kraj (volilna mesta), vprašanja, o katerih se bo odločalo in drugi potrebni podatki, ki so nujni za popolno informiranje, ki omogočajo samoupravno odločanje. V razpisu se določi način sklica in potek zborov delavcev, kjer se bo obravnavalo vprašanje, o katerem bo odločano. Če delavci dajejo na teh zborih nove predloge in pripombe, mora delavski svet o njih zavzeti stališča in o tem obvestiti vse prizadete, tako da bo osebna odločitev, ki naj se sprejme, povsem jasna.

66. člen

Ob razpisu referenduma se imenuje komisija za izvedbo referenduma. Komisija ima predsednika in dva člana.

Komisija za izvedbo referenduma skrbi za pravilno in zakonito izvedbo referenduma, pripravi volilne imenike, volilne lističe s kratko obrazloženim vprašanjem, glede katerega poteka referendum, skrbi za pravilno glasovanje in ugotavlja rezultate glasovanja, o čemer nato obvesti delavce. Komisija za izvedbo referenduma imenuje volilne odbore, ki neposredno skrbijo za izvedbo glasovanja v posameznih volilnih telesih.

67. člen

Na referendumu glasujejo delavci z „za“ ali „proti“. Odločitev mora biti sprejeta z večino glasov vseh delavcev, vpisanih v volilni imenik. V volilni imenik so vpisani vsi delavci, ki so v delovnem razmerju v delovni organizaciji in učenci v gospodarstvu. O istem vprašanju ni mogoče ponoviti neuspelega referenduma pred potekom roka, ki je določen v zakonu.

Sklep, sprejet na referendumu, obvezuje vse delavce in organe temeljne organizacije.

ZBORI DELAVCEV

68. člen

Na zboru delavcev delavci:

- odločajo o sprejemu samoupravnih splošnih aktov, v primerih, kadar je tako določeno s tem statutom oziroma z zakonom,
- odločajo o razpolaganju in uporabi sredstev temeljne organizacije, če niso o tem že odločili z ustreznimi plani,
- obravnavajo predloge delavskega sveta, o katerih bodo odločali z referendumom in o primerih, ko sprejemajo stališča za delo delegatov v delavskem svetu,
- razpravljajo o predlogu sklepa o sklenitvi kreditne pogodbe za investicijska vlaganja ter o drugih pogodbah in samoupravnih sporazumih, s katerimi se pridobivajo sredstva v večjem obsegu za razširitev materialne osnove dela ali združevanja sredstev lastne akumulacije za dolgoročna vlaganja in o drugih oblikah združevanja teh sredstev za doseganje skupnih ciljev,
- volijo predsednika zbora delavcev in sprejemajo kandidate za volitve v organe upravljanja oziroma začinjajo postopek za odpoklic,
- opravljajo druge naloge, določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi ali drugimi samoupravnimi akti.

69. člen

Zbori delavcev sprejemajo sklepe z večino glasov vseh delavcev, če ni z zakonom določeno drugače.

Zbor delavcev sklicuje predsednik zbora, ki ga delavci izvolijo. Zbor delavcev se skliče na predlog delavskega sveta, individualnega poslovodnega organa, na zahtevo tretjine delavcev zbora ali na predlog sindikalne organizacije, odbora samoupravne delavske kontrole ali organov izven delovne organizacije, kadar to zahtevajo v okviru varstva pravic samoupravljanja ali družbene lastnine.

Če predsednik zbora delavcev ne skliče zbora, ga lahko skliče vsakdo izmed upravičenih predlagateljev.

70. člen

O poteku zbora se vodi zapisnik, kjer se navede dnevni red, sklepi in zaključki, ki so bili sprejeti, v posebnih primerih pa tudi potek razprave.

71. člen

Zbori delavcev se sklicujejo po izmenah, ali po samoupravnih delovnih skupinah.

72. člen

Za potek informiranja in za zavzemanje stališč, ki naj jih zastopajo delegati v delavskem svetu, skupščinah, samoupravnih interesnih skupnostih in skupščinah družbenopolitičnih skupnosti se oblikujejo samoupravne delovne skupine. Te skupine lahko obravnavajo predloge samoupravnih splošnih aktov in druga vprašanja, pomembna za delavce.

Samoupravno delovno skupino sklicuje in skrbi za njeno delo delavec, ki vodi njeno delo. Delegat iz delovne skupine ali več delovnih skupin mora sodelovati pri delu skupine in zahtevati stališče za njegovo delo, dolžan pa je tudi poročati o odločitvah organa, katerega član je.

73. člen

POPREJŠNJA OBRAVNAVA

Delavski svet skliče za poprejšnjo obravnavo zbor delavcev temeljne organizacije, v mejah svoje pristojnosti pa tudi odbor samoupravne delavske kontrole in sindikat. Za organiziranje poprejšnje obravnave mora delavski svet obvestiti sindikat.

V vseh primerih, kadar se organizira poprejšnja obravnavo po sklepu delavskega sveta, mora predlog vprašanj in njihov obrazložitev pripraviti vodja TOZD, člani komisije ali strokovna služba.

74. člen

Kadar poteka poprejšnja obravnava o sklepanju samoupravnih sporazumov, o osnovah planov delovne organizacije, samoupravnih interesnih skupnosti ali družbenopolitične skupnosti, o cenah ter o pridobivanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka in ko se sprejemajo sklepi za uresničevanje ciljev in nalog, določenih v samoupravnih sporazumih oziroma družbenih dogovorih, ter ko se odloča o razporejanju dohodka in čistega dohodka, je treba delavcem posredovati kazalce, s katerimi se izkazujejo rezultati dela in poslovanja delovne organizacije, kakor jih predpisuje 140. člen ZZD.

75. člen

Poprejšnja obravnava se organizira praviloma v samopravnih delovnih skupinah, tako da je vsem delavcem omogočeno aktivno sodelovanje in proučevanje gradiva.

Kadar poteka poprejšnja obravnava o zadevah iz prejšnjega člena, je treba delavcem na primeren način povedati podatke in jih o predlogih in vsebini seznaniti.

76. člen

Za pravilen potek poprejšnje obravnave so odgovorni delavci, ki so predlog pripravili in obrazložili in so obdelali vse pripombe, predloge in jih predložili pristojnim organom v odločitve, s tem da do njih zavzamejo glede na temeljne določbe o ekonomski in družbeni smotnosti odločitve.

Predsednik zbora oziroma delavec, ki vodi poprejšnjo obravnava, zagotovi pismeni zapis o razpravi.

77. člen

Pred delavci odločajo z osebnim izjavljanjem, morajo biti seznanjeni z dokončno oblikovanim predlogom, s tem pa tudi o stališčih, ki jih je delavski svet zavzel do njihovih pripomb in predlogov.

78. člen

Da bi delavci povedali mnenje, se organizira poprejšnja obravnava v zvezi z odločanjem v primerih 467. člena ZZD:

1. Pri pridobitvi sredstev za vlaganje in vlaganje lastnih sredstev v znesku, ki je večji kot 1.000.000 din.
2. Pri združevanju ali drugih oblikah vlaganja sredstev lastne akumulacije za pridobitev dohodka ali skupnega dohodka, če gre za sredstva, večja kot 1.000.000 din.
3. Pri vlaganju ali združevanju za vlaganje sredstev skupne porabe v objekte družbenega standarda, če skupna vlaganja presegajo 200.000 din.

Če o vprašanih iz prvega odstavka ni organizirana in izvedena poprejšnja obravnava, delavski svet o teh zadevah ne more odločati.

79. člen

- Poprejšnja obravnava mora biti organizirana in izpeljana tudi:
1. v zadevah, za katere je predpisan referendum,
 2. pred sprejemom periodičnega oziroma zaključnega računa,
 3. pred odločitvijo o začasni delitvi dohodka (periodični obračun) oziroma o končni delitvi ustvarjenega dohodka,
 4. o planu in programu razvoja in planu investicij,
 5. o vseh samoupravnih splošnih aktih, ki jih sprejema delavski svet delovne organizacije.

80. člen

Na zahtevo izvršnega odbora osnovne sindikalne organizacije mora delavski svet organizirati in izpeljati poprejšnjo obravnava tudi o drugih zadevah, o katerih odloča delavski svet delovne organizacije.

VII. PRAVICE IN OBVEZNOSTI SINDIKATA

81. člen

Delavci, člani sindikata, načenjajo, obravnavajo in usklajujejo preko osnovne sindikalne organizacije in njenega izvršilnega odbora vsa vprašanja s področja družbenoekonomskih odnosov, medsebojnih odnosov delavcev v združenem delu, socialne politike in življenjskega standarda delavcev, delitve čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev in pogojev dela.

O vseh teh vprašanih zavzemajo člani sindikata v osnovni sindikalni organizaciji stališča in mnenja, preden odločajo o tem pristojni organi.

82. člen

Osnovna sindikalna organizacija ima pravico sama ali prek svojega izvršilnega odbora, kot tudi ta odbor sam, dajati pobude na zboru delavcev, pred organi upravljanja, poslovnim organom, samoupravno delavsko kontrolo, delegacijami in drugimi organi ter predlagati ukrepe in sklepe, ki jih sprejemajo ti organi ali delavci.

83. člen

V primerih, ki jih določa ZZD, ima osnovna organizacija pravico začeti spor pred pristojnim sodiščem združenega dela.

84. člen

Osnovna sindikalna organizacija in njen izvršilni odbor imata pravico po lastni pobudi ali na zahtevo delavcev začeti postopek za rešitev spora med delavci posameznih delov delovne organizacije, če spora ni bilo mogoče rešiti po redni poti.

85. člen

Da bi zagotovili vlogo sindikata v disciplinskih zadevah, mora predlagatelj poslati kopijo predloga za začetek disciplinskega postopka izvršilnemu odboru osnovne sindikalne organizacije.

Med disciplinskim postopkom mora disciplinska komisija slišati mnenje izvršilnega odbora sindikata ali ga proučiti, če je mnenje podano pismeno.

86. člen

Da bi rešili spore med delavci posameznih delov delovne organizacije oziroma delavci in organi v delovni organizaciji, imajo delavci pravico in dolžnost, da posredujejo svoje zahteve sindikatu.

Sindikatu ima pravico od ustrezne družbenopolitične skupnosti zahtevati, da pretehta zahtevo delavcev.

87. člen

Da bi lahko osnovna sindikalna organizacija in njen izvršilni odbor uresničevala pravice in obveznosti, ki jih določa zakon, mora delavski svet temeljne organizacije seznanjati osnovne sindikalne organizacije s svojimi pobudami, sklepi in odločitvami zlasti tako, da jim pošiljajo pismeno gradivo, kadar ima sindikat v raupravah pravico pobude in predlaganja.

88. člen

Vodja temeljne organizacije mora pošiljati osnovni sindikalni organizaciji ustrezne informacije in drugo gradivo v zvezi z vsemi zadevami, v katerih ima sindikat pravico pobude, razprave, predlaganja ali kako drugače ukrepati in delovati.

89. člen

Delavski svet temeljne organizacije kot tudi delavski svet sestavljene organizacije in njuni izvršilni organi morajo pred sklicem javne obravnave pravočasno poslati osnovni sindikalni organizaciji prek njenega izvršilnega odbora osnutke in predloge samoupravnih splošnih aktov, ki jih ti organi sprejemajo oz. predlagajo sprejetje delavcem, da bi lahko sindikalna organizacija pred poprejšnjo obravnava ali drugo razpravo na zboru delavcev ali pred sprejetjem teh samoupravnih splošnih aktov zavzela svoja stališča in z njimi seznanila te organe oziroma zbore delavcev

VIII. DELEGIRANJE DELEGATOV V ORGANE SOZD

90. člen

Delegati temeljne organizacije v delavskem svetu SOZD Beti – Komet „TIM“ – Metlika, kakor tudi v organih upravljanja širših asociacij združenega dela delajo po smernicah delavcev delovne organizacije in delavskega sveta delovne organizacije, katerim so za svoje delo tudi odgovorni.

91. člen

Delegati iz prejšnjega člena tega statuta imajo pravico in dolžnost, da v navedenih organih posredujejo interese in stališča delavcev in delavskega sveta delovne organizacije glede reševanja posameznih vprašanj, ki jih ti organi obravnavajo oziroma o katerih odločajo; pri tem delegati upoštevajo tudi interese drugih organizacij in širše interese in potrebe.

Delegati iz prvega odstavka tega člena so samostojni pri opredelitvi in glasovanju z organi, v katere so bili izvoljeni.

92. člen

Če delegat oziroma delegacija v delavskem svetu SOZD soodloča o vprašanih, ki se nanašajo na materialne obveznosti delovne organizacije, zlasti na združevanje dela in sredstev ali samo

združevanje sredstev delovne organizacije, kakor tudi o drugih vprašanih, o katerih odločajo delavci z osebnim izjavljanjem, se mora izjaviti in glasovati v skladu s stališčem, ki so ga zavzeli delavci delovne organizacije, oziroma ki ga je v zvezi s tem zavzel delavski svet delovne organizacije.

O vprašanih iz prvega odstavka tega člena mora biti predlog delavskega sveta SOZD oziroma organov upravljanja širše asociacije v javni obravnavi praviloma 15 dni, najmanj pa osem dni.

Pred poprejšnjo obravnavo o predlogu sklepa iz drugega odstavka tega člena ga obravnava in zavzema o njem svoje stališče delavski svet delovne organizacije in sindikat.

93. člen

Delegati morajo o delu organa, v katerega so bili izvoljeni, in o svojem delu stalno, popolno in natančno obveščati delavce in delavski svet temeljne organizacije.

Kadar delegati iz prvega odstavka tega člena soddločajo o drugih vprašanih, ki ne posegajo v neodtujljive pravice delavcev delovne organizacije, morajo pri izjavljanju ravnati v okviru smernic, ki so jih določili delavci oziroma delavski svet delovne organizacije.

Delegati iz prvega odstavka tega člena se morajo aktivno udeleževati zasedanj organov, v katere so bili izvoljeni, se seznaniti z gradivom, ki je pomembno za odločanje o teh organih, ter pri svojem delu v teh organih nastopati konstruktivno in odgovorno.

94. člen

Delegati se volijo in odpoklicujejo skladno s samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD, oziroma širšo asociacijo in statutom te organizacije ali asociacije.

IX. ODGOVORNOST ZA OPRAVLJANJE SAMOUPRAVLJALSKE FUNKCIJE IN DELOVNIH NALOG

95. člen

Odgovornost vseh delavcev v temeljni organizaciji izvira iz njihovih pravic in obveznosti, ki so jih pridobili s tem, ko so združili svoje delo.

96. člen

Vsak delavec je osebno odgovoren za vestno opravljanje poslov in nalog, s katerimi se ukvarja, kot tudi za opravljanje samoupravljalne funkcije na zboru delavcev ali v izvoljenem organu upravljanja, katerega član je. Podrobnejše določbe ureja samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo.

97. člen

Delegati v delavskem svetu temeljne organizacije in sestavljene organizacije so odgovorni osebno organu, v katerem opravljajo funkcijo, kot tudi delavcem temeljne organizacije.

Delegati so osebno odgovorni za odločitve, ki so jo kljub opozorilu pristojnega organa sprejeli v nasprotju z zakonom, samoupravnim sporazumom, statutom, samoupravnimi splošnimi akti ali zunaj meja pooblastil, ki jih ima organ, v katerem opravljajo funkcijo.

98. člen

Če se delegat v delavskem svetu temeljne organizacije ali sestavljene organizacije ne ravna po smernicah in navodilih zbora delavcev ali sodeluje pri sprejetju odločitev, ki so v nasprotju z zakonom, samoupravnim sporazumom, statutom ali samoupravnim splošnim aktom, ga lahko delavci odpokličejo.

99. člen

Vsebina osebne odgovornosti vodje temeljne organizacije je v obveznosti, da opravlja zadeve in naloge, ki jih določa ta statut, vestno in uspešno, s tem pa, ko opravlja posle iz svoje pristojnosti, odgovarja za uspešnost in rezultate dela temeljne organizacije v celoti.

100. člen

Vsebina osebne odgovornosti drugih delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornosti je:

1. da sprejemajo poslovne odločitve skladno s plani in programi delovne organizacije;
2. da izvajajo odločitve in sklepe zbora delavcev, organov upravljanja in poslovnega organa;
3. da vestno izpolnjujejo zadeve in naloge, ki so jim naložene.

Za uveljavitev odgovornosti je poslovodni organ ali delavec s posebnimi pooblastili dolžan vsak predlog obrazložiti, opisati pričakovane posledice in ga podpisati.

101. člen

Proti vodjem in drugim delavcem, ki svojih zadev in nalog ne izpolnjujejo skladno z opisom poslov in nalog, ki jih opravljajo, se lahko začne postopek za ugotovitev njihovih sposobnosti in njihovo prememitev skladno z zakonskimi določbami.

102. člen

Za svoje predloge, na podlagi katerih se odloča, individualni poslovodni organi in drugi vodilni delavci materialno odgovarjajo za škodo, nastalo zaradi izvršitve sprejetih odločitev. Materialna odgovornost se ugotavlja in določi skladno z zakonskimi določbami.

X. ZASTOPANJE IN PREDSTAVLJANJE

103. člen

Temeljno organizacijo zastopa in predstavlja vodja TOZD.

104. člen

Poleg vodje temeljne organizacije, imajo posebna pooblastila naslednji delavci:

-
-
-
-

105. člen

Vodja temeljne organizacije je omejen pri sklepanju pravnih poslov v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo.

XI. VODJA TOZD

106. člen

Temeljna organizacija ima vodjo temeljne organizacije kot individualni poslovodni organ.

107. člen

Za vodjo temeljne organizacije, ki mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še posebne pogoje, določene s tem statutom in družbenim dogovorom

-
-
-
-

108. člen

Vodja temeljne organizacije je pri opravljanju zadev iz svojega področja samostojen.

Za svoje delo je odgovoren delavcem in delavskemu svetu temeljne organizacije.

Vodja temeljne organizacije dela v skladu s sklepi in stališči, ki so jih sprejeli delavci z osebnim izjavljanjem, delavski svet in njegov izvršilni organ na podlagi samoupravnih aktov in v skladu z njimi.

V delovnem procesu ima vodja TOZD pravico in dolžnost nalagati v skladu s samoupravnim splošnim aktom posameznim delavcem ali skupinam delavcev, da opravljajo določene zadeve in naloge.

109. člen

Mandat vodje temeljne organizacije traja največ štiri leta.

Po preteku mandata je lahko ista oseba znova imenovana v isto funkcijo na način, ki je predpisan v zakonu.

110. člen

Vodja temeljne organizacije je lahko razrešen pred potekom mandata, za katerega je bil izvoljen, če je podan katerikoli od razlogov za predčasno razrešitev iz 520. člena ZZZD.

111. člen

Za vodjo temeljne organizacije ne more biti imenovana oseba, zoper katero obstojijo omenjeni razlogi iz 511. člena ZZZD.

112. člen

Če pride med vodjo TOZD..... in drugimi vodji TOZD ali individualnim poslovodnim organom delovne

organizacije do nesoglasja, obvesti vodja TOZD delavski svet svoje temeljne organizacije in delavski svet vodje TOZD oz. delavski svet delovne organizacije, s katerim se ni strinjali.

V primerih, ko bi nastala večja škoda ali bi bil ogrožen delovni proces, če posamezni sklep ne bi bil izvršen, gre spor med vodjem TOZD oz. individualnim poslovodnim organom pred skupno telo za posredovanje pri usklajevanju delovnega procesa in se o tem obvestijo delavski sveti, katerih vodje TOZD se niso strinjali.

113. člen

Skupno telo iz prejšnjega člena ima predsednika in dva člana. Po eneg. člana določi vsaka stranka v sporu, predsednika pa določita stranki v sporu sporazumno. To telo se sestane takoj po ustanovitvi in da predlog za uskladitev delovnega procesa.

XII. UPORABA SREDSTEV IN RAZPOLAGANJE Z NJIMI

114. člen

O uporabi in razpolaganju s sredstvi delovne organizacije odločajo delavci neposredno ali po svojih delegatih v organih delovne organizacije ob pogojih in na način, določen z zakonom, tem statutom in drugimi samoupravnimi akti.

115. člen

Pred vsako nabavo osnovnih sredstev ali investicijo v osnovna sredstva se izdelava investicijski program, ki mora biti skladen s planom in programom razvoja delovne organizacije in z ustreznimi predpisi.

Izjemoma se mora investicijski program pripraviti za nabavo posameznih stvari in osnovnih sredstev manjše vrednosti, kot so obratni in poslovni inventar ter podobno, kar zagotavlja normalno izpolnjevanje planskih obveznosti.

116. člen

Na podlagi plana in programa razvoja ter sprejetega investicijskega programa sprejme delavski svet delovne organizacije posamične sklepe o nabavi osnovnih sredstev ter o vseh drugih vprašanih, ki se nanašajo na investicije v skladu s tem statutom in v okviru samoupravnega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo.

Pogodb o nabavi osnovnih sredstev in drugih oblik investicij ni mogoče skleniti, preden niso za ta namen zagotovljena finančna sredstva skladno z zakonskimi predpisi.

117. člen

Osnovna sredstva se lahko odpisejo ali izločijo iz uporabe:

- zaradi fizične izrabljenosti,
- zaradi moralne izrabljenosti,
- zaradi tehnične zastarelosti,
- zaradi trajne ustavitve dela delovnega procesa, v katerem so bila ta sredstva uporabljena,
- v drugih utemeljenih primerih.

Odpis in izločitev osnovnih sredstev iz uporabe je treba utemeljiti z ekonomsko-tehnično obrazložitvijo, iz katere morajo biti razvidni razlogi in upravičenost takšnega postopka.

118. člen

Osnovna sredstva, ki so odpisana ali izločena iz uporabe, je treba ponuditi drugi delovni organizaciji v zakup ali prodajo.

O odpisu odloča delavski svet. Če se osnovna sredstva ne morejo prodati na način, določen v prvem odstavku tega člena, se opravi prodaja z zbiranjem pismenih ponudb ali javnim natečajem ali z neposredno pogodbo skladno z azakonskimi predpisi.

119. člen

Če prodaja osnovnih sredstev ne uspe na način, določen v prejšnjem členu tega statuta, lahko delavski svet odloči:

- o brezplačnem prenosu osnovnih sredstev v celoti ali delno,
- o odpisu osnovnih sredstev,
- o odpisu samo tistih osnovnih sredstev, ki so v celoti ali najmanj 90-odstotno amortizirana, druga osnovna sredstva pa obdrži izven uporabe.

Odločitev iz prejšnjega odstavka mora vsebovati pogoje in vire kritja neamortizirane vrednosti odpisanih osnovnih sredstev.

120. člen

Za opravljanje svoje dejavnosti nabavlja delovna organizacija reprodukcijski material, energijo in kupuje storitve.

Dinamika, količina, kakovost in struktura reprodukcijskega materiala mora biti usklajena s planom poslovanja in njegovo dinamiko ter dejanskimi možnostmi financiranja zalog.

V izjemnih in utemeljenih primerih sem delavski svet odločati, da odstopi pri nabavi reprodukcijskega materiala in storitev od meril iz drugega odstavka tega člena.

121. člen

Temeljna organizacija združenega dela lahko sklene samoupravne sporazume o združevanju sredstev ali pa najame kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne kredite za osnovna in obratna sredstva, da bi lahko opravljala svoje dejavnosti.

Odločitve morajo temeljiti na obrazložitvi, iz katere so razvidni ekonomska utemeljenost, pogoji in druge obveznosti.

122. člen

Odločitve iz prejšnjega člena sprejme delavski svet temeljne organizacije.

Delavci delovne organizacije se osebno izjavijo o združevanju sredstev in o kreditih za investicije v osnovna in obratna sredstva tako, da sprejmejo plan in program razvoja oziroma plan investicij, o katerih se opravi poprejšnja obravnava v temeljni organizaciji.

123. člen

Delavci temeljne organizacije imajo pravico in dolžnost zavarovati delovna sredstva v skladu z zakonom in pogoji skupnosti za zavarovanje premoženja.

124. člen

Stvari, ki so produkcijska sredstva in drugih delovnih sredstev in sredstev skupne porabe ni mogoče neodplačano odtujiti, razen v primerih, ki jih določa zakon.

125. člen

Delovna organizacija sme združevati družbena sredstva, s katerimi upravlja z drugimi delovnimi organizacijami.

Namen, ekonomska utemeljenost in pogoji za združevanje se določijo v samoupravnem sporazumu med delovnimi organizacijami, ki združujejo svoja sredstva.

126. člen

Vrednost osnovnih sredstev se vselej nadomešča z obračunavanjem in vkalkuliranjem amortizacije.

Amortizacija osnovnih sredstev se obračunava po zakonskih predpisih in sicer po najnižjih predpisanih stopnjah. Izjemoma, če gre za višjo stopnjo izkoriščanja osnovnih sredstev in če to dopuščajo ekonomske možnosti, se lahko amortizacija osnovnih sredstev obračunava po višjih stopnjah kot so predpisane.

127. člen

Letni plan temeljne organizacije se sprejme do 31. 12. tekočega leta za prihodnje leto:

Plan delovne organizacije vsebuje zlasti določanje medsebojnih pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, ki se nanašajo:

- na združevanje dela in sredstev družbene reprodukcije v delovni organizaciji;
- na program in organiziranje proizvodnje oziroma poslovanja, proizvodne in poslovne stroške, realizacijo proizvodov in storitev, raziskovanje in uvajanje nove tehnike in tehnologije, organizacijo dela in izrabo delovnega časa, produktivnost dela in učinkovitost poslovanja;
- na pridobivanje dohodka in njegovo razporejanje, temeljne elemente cen in pogojev za menjavo oziroma opravljanje storitev, kredite in pogoje za kreditiranje združevanja dela in sredstev, skupno in splošno porabo, za razširjanje materialne osnove dela, za rezerve in za delitev sredstev za osebne dohodke ter za osebno in skupno porabo;
- na izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje za opravljanje dela in samoupravljaljskih funkcij, na zaposlenost in zaposlovanje, razvoj in usposabljanje kadrov;
- na zagotavljanje sredstev za proizvodnjo oziroma pogojev za uredničevanje nalog (zagotavljanje surovin, energije in drugih potreb reprodukcije, vzdrževanja, razširjanje in izkoriščanje zmogljivosti, investicije, osnovna in obratna sredstva, ekonomičnost in smotnost pri uporabi sredstev za družbeno reprodukcijo), z združevanjem dela in sredstev z drugimi organizacijami združenega dela;
- na reševanje stanovanjskih vprašanj, družbeno prehrano, zdravstveno varstvo, otroško varstvo, počitek, rekreacijo ter

druge delovne in življenjske potrebe delavcev oziroma na osebno in skupno porabo, ki se uresničujejo v delovni organizaciji ter krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih;

- na obveznosti do drugih organizacij ali skupnosti, s katerimi je združena ali povezana v skupno doseganje dohodka oziroma zadovoljevanja osebnih in skupnih ter splošnih družbenih potreb in interesov v samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih;
- na zagotavljanje sredstev in drugih možnosti za uresničevanje nalog in aktivnosti na področju samozaščite in ljudske obrambe;
- na zagotavljanje varstva, izboljševanje življenjskega okolja (na ravni in z delom ustvarjenih vrednot človekovega okolja);
- na zagotavljanje materialnih, finančnih in drugih rezerv.

128. člen

Po vsakem trimesečnem oziroma po zaključnem računu predloži vodja TOZD poročilo o izvršitvi plana delavskemu svetu temeljne organizacije.

Delavski svet temeljne organizacije poroča delavcem in poda nadrobno analizo poslovanja, pri čemer navede vse pozitivne in negativne dejavnike, ki so vplivali na rezultat poslovanja ter ukrepe, ki jih bo storil, da bi odpravil negativne pojave ob izvrševanju planov.

Podrobnejše določbe o planiranju se uredijo v samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev v TOZD.

XIII. URESNIČEVANJE SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

129. člen

Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic so delavci v temeljni organizaciji upravičeni in dolžni uresničevati samoupravno delavsko kontrolo neposredno, po organih upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole.

130. člen

Organi upravljanja, vodja TOZD in ostali delavci s posebnimi pravicami in obveznostmi so dolžni ustvarjati pogoje za nemoteno delo pri uresničevanju pravic in obveznosti iz samoupravnega nadzora delavcev v temeljni organizaciji.

131. člen

Delavski svet, odbor samoupravne delavske kontrole, organizacija sindikata in posameznik ne morejo odreči sodelovanja v izvajanju samoupravnega nadzorstva oz. sprejem ukrepov za odpravo pomanjkljivosti ali negativnosti v temeljni organizaciji.

ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

132. člen

Temeljna organizacija ima odbor samoupravne delavske kontrole. Odbor šteje članov.

133. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole je poseben organ delavcev, preko katerega delavci uresničujejo samoupravno delavsko kontrolo v temeljni organizaciji.

Odbor samoupravne delavske kontrole ima pri opravljanju svoje funkcije pravice in obveznosti, in sicer nadzoruje:

- izvajanje statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov temeljne organizacije ter samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov;
- izvajanje sklepov delavcev, organov upravljanja, izvršilnega organa in vodje TOZD ter skladnost teh aktov in sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev;
- uresničevanje delovnih obveznosti in samoupravljaljskih funkcij delavcev in organov temeljne organizacije;
- odgovorno ter družbeno in gospodarsko smotrno uporabo družbenih sredstev in razpolaganje z njimi;
- uporabo načela delitve po delu pri razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke;
- uresničevanje in varstvo pravic delavcev v medsebojnih razmerjih v združenem delu;
- obveščanje delavcev o vprašanih, ki so pomembna za odločanje in kontrolo v temeljni organizaciji;
- uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov delavcev.

134. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole deluje predvsem preventivno za odpravljanje in preprečevanje kršitev samoupravnih pravic delavcev, ki jih določajo zakon, statut, samoupravni sporazumi in samoupravni splošni akti, kot tudi, da se odstranjujejo nepravilnosti v delu in poslovanju temeljne organizacije.

Odbor samoupravne delavske kontrole opozarja na negativnosti in predlaga ukrepe za njihovo odpravo pristojnim organom.

135. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole ima pravico in obveznosti dati pobude in predloge za potrebne in ustrezne ukrepe pristojnih organov.

Odbor samoupravne delavske kontrole ima pravico zahtevati, da organi zunanje kontrole (SDK in inšpekcijske službe) kontrolirajo poslovanje delovne organizacije, s tem pa seznanijo delavski svet.

136. člen

Organi upravljanja, vodja temeljne organizacije, delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, strokovne službe in vsi drugi delavci morajo dati potrebne podatke na zahtevo samoupravne delavske kontrole. Vodja temeljne organizacije mora poskrbeti za opravljanje administrativno-strokovnih poslov za samoupravno delavsko kontrolo.

Sklepi o ukrepih, pobudah in predlogih se sprejmejo z večino glasov vseh članov odbora.

Če pristojni organi v delovni organizaciji ne ravnajo po pobudah in predlogih, mora odbor samoupravne delavske kontrole ravnati v skladu s 562. členom ZZZ.

137. člen

V odboru samoupravne delavske kontrole mora biti najmanj tri petine članov iz neposredne proizvodnje. V odbor samoupravne delavske kontrole ne morejo biti izvoljeni delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, člani organov upravljanja niti člani njihovih izvršilnih organov in komisij.

138. člen

Člane odbora samoupravne delavske kontrole volijo delavci s tajnim glasovanjem.

Listo kandidatov za člane odbora samoupravne delavske kontrole določi in predloži sindikalna organizacija, pri čemer pazi, da so predlagani tisti delavci, ki bodo vestno in požrtvovalno opravljali to nalogo.

139. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole odgovarja za svoje delo zboru delavcev in najmanj dvakrat na leto poroča o svojem delu zboru delavcev.

140. člen

Člani odbora samoupravne delavske kontrole so lahko odpoklicani pred potekom mandata, če se ugotovi, da ne opravljajo dolžnosti, za katere so izvoljeni.

Odpoklic članov samoupravne delavske kontrole se opravi na predlog sindikalne organizacije po enakem postopku, po kakršnem so bili izvoljeni.

141. člen

Podrobnosti o delu organov samoupravne delavske kontrole ureja poseben pravilnik.

XIV. OBVEŠČANJE

142. člen

Obveščanost delavcev je osnovni pogoj za odločanje z osebnim izjavljanjem in za zavzemanje stališč, smernic in menenj v zvezi z delegatskim sistemom, za sprejem samoupravnih in poslovnih odločitev, za kontrolo izvajanja plana temeljne organizacije. Obveščanost zajema tudi informacijo o ugotovitvah in ukrepih inšpekcijskih organov, sodišč, javnega pravobranilstva družbenega samoupravljanja, organa, pristojnega za družbeni nadzor v TOZD.

143. člen

Delavci morajo biti redno, resnično in popolno obveščeni o celotnem poslovanju organizacije, njenem materialno-finančnem stanju, pridobivanju, delitvi dohodka, vlaganjih v nove investicije, o vseh pomembnejših poslovnih odločitvah organov upravljanja, kar se dosega:

- z objavljanjem rezultatov ob periodičnih in zaključnem računu, ki jih delavci sprejemajo z osebnim izjavljanjem;
- z ocenjevanjem kazalcev o dohodku na delavca, dohodku v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi, čistem dohodku na delavca, akumulacijo v primerjavi z dohodkom, akumulacijo v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi, osebnim dohodkom in sredstvi skupne porabe na delavca, kar vse je treba objaviti v zvezi s sprejetjem periodičnih in zaključnih računov ter še posebej v rokih, ki jih predpiše služba družbenega knjigovodstva, in kadar poteka poprejšnja obravnava o pripravi in sklepanju sporazumov o osnovah planov, družbenih dogovorih o cenah, pridobivanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka delovne organizacije, sklepanju in ukrepih za uresničevanje planov in drugih aktov s tega področja;
- z obveščanjem o končni delitvi osebnih dohodkov, kar mora vsebovati znesek, ki je bil združen iz delavčevega osebnega dohodka za zadovoljevanje skupnih potreb, izkazan po namenu; znesek, izločen za splošne družbene potrebe; znesek za skupno porabo iz čistega dohodka delovne organizacije, obračunan na delavca, in znesek čistega osebnega dohodka.

144. člen

Ob zaključku večjih investicij je treba podati poročilo o realizaciji investicijskega programa.

145. člen

Posebej je treba izkazovati podatke o doseženih rezultatih na podlagi združevanja dela in sredstev, in sicer redno ob periodičnih in zaključnem obračunu.

146. člen

- Podatki, ki izkazujejo dohodek, se morejo objavljati glede na:
- rezultate tekočega obdobja v primerjavi s planskimi predvidevanji in enakim obdobjem prejšnjega leta,
 - primerjave rezultatov glede na dosežene rezultate z organizacijami združenega dela, s katerimi obstaja združevanje dela in sredstev,
 - primerjava z rezultati, doseženimi v isti ali sorodni dejavnosti v republiki in s tistimi organizacijami združenega dela, s katerimi so sporazumno določene osnove plana,
 - primerjave z rezultati, doseženimi v družbenopolitični skupnosti.
- Rezultati se navajajo v absolutnih številkah in v indeksnem sistemu s tem, da se jemlje planirani rezultat kot indeks 100.

147. člen

Obvestila o delu organov in nosilcev pooblastil morajo biti v obliki izvlečka iz zapisnika seje objavljena v roku sedem dni, če se nanašajo na sklepe in stališča, ki so pomembna za samoupravno delavsko kontrolo, sicer pa v roku petnajst dni. Obvestila o tem se objavljajo na oglasnih deskah.

Vsa obvestila in poročila o doseženih rezultatih se tudi posebej vročajo sindikalni organizaciji in organu samoupravne delavske kontrole.

148. člen

Obveščanje delavcev poteka zlasti na sestankih samoupravnih delovnih skupin, zborih delavcev in ob zavzemanju stališč, smernic in mnenj za delo delegatov ter takrat, ko delegati poročajo delavcem. Na takih sestankih lahko predsedujoči ali delegat zahteva sodelovanje predstavnika strokovnih služb za dajanje podrobnejših obvestil.

V prejšnjih členih obravnavani kazalci o izkazovanju dohodka in obvestila o delu organov in nosilcev pooblastil se objavljajo tudi:

- na oglasnih deskah,
- v pomembnejših zadevah tudi z vročanjem delavcem.

149. člen

Delavci, ki so po določbah tega statuta obvezni skrbeti za obveščanje, storijo hujšo kršitev delovne dolžnosti, če prekršijo določbe o rokih, zavestno dajejo napačne podatke ali zamolčijo take, ki utegnejo vplivati na odločitve.

Če je imela neresnična ali nepopolna informacija za posledico sprejem odločitve s škodljivo posledico, ali škodljiva posledica zaradi zamolčanja nastalih sprememb ni bila preprečena, je odgovorni delavec tudi materialno odgovoren.

150. člen

Določbe tega statuta o obveščanju delavcev se smiselno uporabljajo tudi za poprejšnjo obravnava v primerih, ko je ta po določbah zakona o združenem delu in tega statuta obvezna.

XV. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

151. člen

Delavci v temeljni organizaciji imajo pravico in dolžnost, da se pripravljajo, organizirajo in usposablajo za delo v vojnih razmerah in za boj proti napadalcu ter da organizirajo in mobilizirajo vse svoje človeške in materialne sile za obrambo države ter za obrambo in varovanje delovnih ljudi in občanov ter materialnih dobrin in z ustavo določenega družbenoekonomskega in političnega sistema.

152. člen

Pravica in dolžnost temeljne organizacije je, da skladno z zakoni, načrti razvoja obrambnih priprav in ukrepov družbenopolitičnih skupnosti, krajevne skupnosti, samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo in njenimi načrti organizirajo in izvajajo priprave za delo v vojni ter za zaščito in reševanje delovnih ljudi in materialnih dobrin ob vojnih akcijah, ob naravnih in drugih nesrečah ter v drugih izrednih primerih zagotavljajo sredstva za ljudsko obrambo in opravljajo druge naloge, ki so pomembne za ljudsko obrambo.

153. člen

Priprave temeljne organizacije iz predhodnega člena potekajo na podlagi ukrepov in načrtov družbenopolitične skupnosti, načrtov in ukrepov delovne organizacije in na podlagi lastnih načrtov izvajanja obrambnih priprav v okviru svojih razvojnih načrtov oziroma programov.

154. člen

O pripravah za splošno ljudsko obrambo v temeljni organizaciji se sprejme obrambni načrt.

Obrambni načrt temeljne organizacije vsebuje praviloma: načrt dejavnosti med vojno, vojno organizacijo dela, načrt mobilizacije, načrt razporeditve dejavnosti in delavcev, načrt pripravljenosti in načrt uporabe enot teritorialne obrambe in civilne zaščite.

155. člen

Pravice in dolžnosti delavcev med pripravami na splošno ljudsko obrambo so:

- da razpravljajo o pripravah za splošno ljudsko obrambo in določajo o izboljšanju priprav,
- razpravljajo o delu in izpolnjevanju nalog organov upravljanja, izvršilnega organa delavskega sveta za obrambne in zaščitne zadeve, poslovnega organa in drugih odgovornih delavcev za obrambne in zaščitne zadeve,
- razpravljajo o predlogih samoupravnih splošnih aktov s področja ljudske obrambe in zaščite, ustanavljajo enote civilne zaščite.

156. člen

Delavski svet ima na področju splošne ljudske obrambe in zaščite te pravice in dolžnosti:

- ustanovi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, opredeli njegove naloge in obravnava njegovo delo,
- določa organizacijo in priprave za obrambo temeljne organizacije,
- sprejema razvojni načrt oziroma program splošne ljudske obrambe,
- sprejema programe strokovnega usposabljanja delavcev za proizvodnjo in delo v vojnih razmerah,
- določa vire financiranja in odloča o nabavi obrambnih sredstev,
- sprejema samoupravne splošne akte s področja splošne ljudske obrambe in zaščite.

157. člen

Izvršilni organ delavskega sveta (odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito) izvršuje in zagotavlja uspešno uresničevanje sklepov, nalog in zadev ljudske obrambe, kar določi delavski svet, ter opravlja s področja ljudske obrambe naslednje zadeve:

- sprejema in dopolnjuje obrambni načrt temeljne organizacije skladno z načrtom delovne organizacije ter načrti in ukrepi družbenopolitične skupnosti in krajevne skupnosti,
- skrbi za organiziranje in usposabljanje enot teritorialne obrambe,
- skrbi za organiziranje in usposabljanje štaba in enot civilne zaščite,
- usklajuje obrambne priprave temeljne organizacije, njenih enot teritorialne obrambe in civilne zaščite z drugimi obrambnimi pripravami drugih temeljnih organizacij in obrambnimi pripravami občine in krajevne skupnosti,
- predlaga elemente razvojnega načrta in drugih splošnih aktov ter ukrepov s področja ljudske obrambe, za katere je pristojen delavski svet,
- organizira in pripravlja vse možne oblike in načine izvajanja nalog in ukrepov ljudske obrambe glede na predvidene vojne razmere,
- predlaga pristojnim upravnim organom za ljudsko obrambo razpored svojih delavcev, ki so vojaški obvezniki, za razporeditev in delovno obveznost, v enote teritorialne obrambe in v enote civilne zaščite,
- organizira obrambno vzgojo delavcev ter jih seznanja z njihovimi dolžnostmi v vojni glede na predvidene vojne razmere,
- skrbi za izvajanje varnostnih in zaščitnih ukrepov pri pripravah za ljudsko obrambo po načelih družbene samozaščite,
- v soglasju s pristojnimi občinskimi organi določa delavce, ki opravljajo posebno zaupno delo pri pripravah za ljudsko obrambo.

158. člen

Izvršilni organ (odbor) za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito šteje članov, ki jih imenuje delavski svet. Odbor vodi predsednik in njegov namestnik, ki ga imenuje delavski svet.

159. člen

Vodja temeljne organizacije vodi priprave za obrambo in samozaščito ter ima pravico in dolžnost:

- voditi priprave na obrambo in zaščito,
- voditi pripravo obrambnega načrta,
- neposredno organizirati izvajanje ukrepov za varovanje tajnih obrambnih podatkov in drugih tajnih podatkov,
- neposredno izpolnjevati odločitve odbora za ljudsko obrambo, delavskega sveta in zbora delavcev v zvezi z zadevami ljudske obrambe,
- neposredno skrbeti za izvajanje zakonov, predpisov, odločitev družbenopolitičnih skupnosti in organov upravljanja ter določb samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo zadeve ljudske obrambe.

160. člen

Delavski svet sprejme samoupravni splošni akt (pravilnik) o organizaciji in izvajanju ljudske obrambe in civilne zaščite v temeljni organizaciji.

161. člen

Delavci v temeljni organizaciji, ki delajo s sredstvi v družbeni lastnini, imajo ob pogojih medsebojne odvisnosti, odgovornosti in solidarnosti pravico in dolžnost uresničevati družbeno samozaščito in varnostne razmere, da se zagotovi neovirana uporaba rezultatov njihovega dela in kar najbolj popolno zadovoljevanje osebnih in družbenih potreb.

162. člen

Družbena samozaščita pomeni organizirano delovanje vseh delavcev za zaščito pred vsemi napadi na svobodo in samoupravne pravice delavcev, družbeni sistem, družbeno in osebno premoženje ter druge družbene in osebne dobrine delavcev in občanov.

163. člen

Družbena samozaščita kot del samoupravne funkcije delavcev v združenem delu se izvaja trajno, organizirano in je sestavni del dela in dejavnosti delavcev, organov upravljanja in družbenopolitičnih organizacij v temeljni organizaciji.

164. člen

Delavci v temeljni organizaciji organizirano razvijajo samozaščitne aktivnosti ter preučujejo, preprečujejo in odpravljajo:

- ogrožanje ustavne ureditve,
- različne pojavnne oblike vznemirjenosti,
- ogrožanje samoupravnih pravic in družbenih odnosov,
- motnje v delovnem procesu temeljne organizacije,
- politično, moralno in materialno škodo,
- ogrožanje življenja ali zdravja delovnih ljudi,
- zaščito dokumentov in podatkov, ki pomenijo poslovno, vojaško, uradno in državno tajnost,
- kršenje javnega reda in miru ali kršenje notranjega reda ter varnostnih ukrepov v temeljni organizaciji,
- druge varnostne probleme.

165. člen

Delavski svet je v izvajanju ukrepov družbene samozaščite in varnostnih razmer pristojen, da:

- ustanovi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v temeljni organizaciji, opredeli njegove naloge in obravnava njegovo delo,
- ocenjuje varnostne razmere oziroma stanje na področju družbene samozaščite v temeljni organizaciji na podlagi ocen in predlogov odbora in mnenj ter stališč družbenopolitičnih organizacij,
- določa smernice in stališča za program – načrt samozaščitnih aktivnosti in varnostnih ukrepov,
- pripravlja predloge zbora delovnih ljudi za spremembe ali dopolnitve statuta s področja družbene samozaščite,
- sprejema sklepe in priporočila drugim organom in organizacijam v združenem delu in v krajevni skupnosti za odpravljanje vzrokov pojavov, ki negativno vplivajo na varnostne razmere (samostojno oziroma na predlog odbora),
- ustanavlja s svojim aktom narodno zaščito ter imenuje (v soglasju z občinskim svetom za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito ter na predlog odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito) načelnika,
- obravnava poročilo načelnika narodne zaščite ter ocenjuje njegovo delo,
- razpravlja in sklepa o dogovorih s krajevnimi skupnostmi zaradi ustanovitve in delovanja skupne narodne zaščite.

166. člen

Izvršilni organ delavskega sveta (odbor) za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ima s področja družbene samozaščite naslednje naloge:

- spremlja in ocenjuje varnostne razmere, stanje in uresničevanje družbene samozaščite v temeljni organizaciji,
- sprejema in dopolnjuje program samozaščitnih aktivnosti in varnostnih ukrepov ter skrbi za njegovo izvajanje,
- usmerja in spremlja delovanje narodne zaščite,
- sodeluje s krajevnimi skupnostmi in drugimi temeljnimi organizacijami združenega dela z namenom, da se usklajujejo določene dejavnosti družbene samozaščite,
- spremlja, spodbuja in usklajuje dejavnosti ter ukrepe na področju samozaščite,
- skrbi za usposabljanje in varnostno vzgojo delovnih ljudi,
- poroča delavskemu svetu o svojem delu in o stanju na področju varnosti in družbene samozaščite,
- predlaga pristojnim organom, da ustrezno ukrepajo v zvezi z vprašanji na področju varnosti in družbene samozaščite,
- imenuje (na predlog načelnika narodne zaščite) enega ali več pomočnikov za opravljanje določenih nalog narodne zaščite,
- opravlja druge naloge, določene v statutu in s sklepi delavskega sveta.

167. člen

Poslovodni organ temeljne organizacije odgovarja za izvajanje ukrepov in dejavnosti iz družbene samozaščite in varnostnih razmer in je pristojen:

- za organizacijo in izvajanje programov in ukrepov samozaščite,
- za organizacijo izdelave programov ukrepov samozaščite,
- za izvrševanje odločitev delavskega sveta in odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,
- za začetek ustreznega postopka v primeru kršitev samoupravnih splošnih aktov in s temi določenih pravic in obveznosti vsakega delavca,
- za zakonitost vseh ukrepov in dejavnosti v zvezi z družbeno samozaščito.

168. člen

Delavski svet temeljne organizacije mora sprejeti samoupravni splošni akt (pravilnik) o organizaciji in izvajanju ukrepov družbene samozaščite v temeljni organizaciji.

XVI. STATUT, SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI, SKLEPI IN ZAPISNIKI ORGANOV

169. člen

V določbah tega statuta o odločanju z osebnim izjavljanjem je opredeljeno, katere samoupravne splošne akte sprejemajo delavci na tak način.

170. člen

Statut delovne organizacije sprejemajo delavci na referendumu z večino glasov delavcev v delovni organizaciji.

Predlog statuta določi delavski svet.

Osnutek statuta določi komisija, ki jo imenuje delavski svet. Komisija določi osnutek na podlagi predlaganih besedil strokovnih delavcev.

171. člen

Na predlog delavski svet določi osnutek statuta, ga pošlje osnovni sindikalni organizaciji, da da predloge in pripombe. Določeni predlog statuta se pred poprejšnjo obravnavo na zborih delavcev pošlje osnovni sindikalni organizaciji, da lahko da na poprejšnji obravnavi ali pred njo pripombe in predloge.

172. člen

Vse predloge in pripombe k osnutku in predlogu statuta mora komisija obravnavati, do njih zavzeti stališče ter o tem obvestiti udeležence javne razprave.

173. člen

Poprejšnjo obravnavo o predlogu statuta skliče delavski svet delovne organizacije.

Najkasneje pred poprejšnjo obravnavo morajo dobiti delavci besedilo predloga statuta.

Najpozneje 30 dni po poprejšnji obravnavi mora biti referendum o sprejemanju statuta.

174. člen

Spremembe in dopolnitve statuta sprejemajo delavci na način in po postopku, ki je določen za sprejetje statuta.

Pobudo za spremembe in dopolnitve statuta lahko dajejo delavci, delavski svet in njegovi izvršilni organi, organi samoupravne delavske kontrole, sindikat in družbenopolitične organizacije.

175. člen

V delovni organizaciji sprejema delavski svet te samoupravne splošne akte:

- samoupravni sporazum o ugotavljanju in obračunavanju celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka, ter sredstev za osebne dohodke,
- pravilnik o organizaciji in vodenju knjigovodstva,
- pravilnik o samoupravni delavski kontroli,
- pravilnik o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti,
- pravilnik o varstvu pri delu,
- pravilnik o varstvu pred požarom,
- poslovnik o delu zbora delavcev, delavskega sveta in njegovih izvršnih organov.

Predloge samoupravnih splošnih aktov iz predhodnega člena določi posebna komisija, ki jo imenuje delavski svet.

O predlogih splošnih aktov se morajo, preden jih sprejme delavski svet, izjaviti delavci na zborih delavcev tudi tako, da dajejo predloge in pripombe, o njih pa se izrečejo tudi sindikat in druge družbenopolitične organizacije.

Roki za obravnavanje osnutka in dajanje pripomb ne smejo biti krajši kot 15 dni.

176. člen

Sestavljenec predloga splošnega akta mora hkrati s predlogom delavskemu svetu dati tudi poročilo o sprejetih predlogih in pripombah kot tudi o predlogih in pripombah, ki jih ni sprejel, pri tem pa mora navesti razloge za to.

177. člen

Predloge samoupravnih splošnih aktov, ki jih sprejemajo delavci, določi delavski svet temeljne organizacije.

Delavski svet mora vnesti v predloge teh aktov vse predloge in pripombe delavcev in sindikata, če ti ne nasprotujejo zakonu, drugemu predpisu, samoupravnemu sporazumu panoge in skupine, družbenemu dogovoru in samoupravnemu sporazumu, ki so jih delavci sprejeli v delovni organizaciji.

178. člen

Vsi osnutki samoupravnih splošnih aktov morajo biti najmanj 8 dni pred obravnavo na zboru delavcev predloženi osnovni sindikalni organizaciji.

179. člen

Vse samoupravne sporazume, ki jih sprejmejo delavci, podpiše predsednik zbora delavcev ali delavec, ki ga zbor pooblasti za to.

Sindikat oziroma oseba, ki jo pooblasti izvršilni odbor osnovne sindikalne organizacije, podpiše samoupravne sporazume, ki urejajo delovna razmerja delavcev, določajo osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke in čistega dohodka, kot tudi samoupravni sporazum, ki ureja uporabo sredstev za skupno porabo delavcev. Ti samoupravni sporazumi se uporabljajo tudi, če jih sindikat ne podpiše.

180. člen

Vsi samoupravni splošni akti, ki jih sprejme delavski svet, se objavijo in začno veljati osmi dan po objavi ali pozneje, če to določa samoupravni splošni akt. Objavijo se na oglasnih deskah.

181. člen

O delu zbora delavcev, delavskega sveta in njegovih izvršilnih organov, drugih komisij in odborov se pišejo zapisniki.

V zapisnik morajo priti podatki o tem, koliko članov ima organ, koliko članov tega organa je navzočih, kdo je odsoten, dnevni red, odločitve in sklepi, koliko članov telesa je glasovalo za predlog ali sklep, koliko proti, koliko se jih je vzdržalo. Zapisnik podpišeta zapisnikar in predsednik ali oseba, ki vodi sejo.

182. člen

Evidenca zapisnika, izvornik zapisnika in vsi pregledi k zapisniku se hranijo v splošni službi.

Za hranjenje teh dokumentov se posebej določi delavec.

183. člen

Odločitve, sklepi in povzetki iz zapisnikov se pošljejo delavcem, odgovornim za njihovo izpolnitev.

Odločitve in sklepi, v zvezi s katerimi se ne varuje tajnost, se objavijo na način, da se lahko seznanijo z njimi delavci vseh delov delovnega procesa v delovni organizaciji.

XVII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

184. člen

Ko začne veljati ta statut, neha veljati statut temeljne organizacije, ki je bil sprejet

185. člen

Po sprejetju na referendumu se statut objavi na oglasnih mestih v vsakem delu delovnega procesa v temeljni organizaciji. Statut objavi delavski svet s sklepom.

186. člen

Statut začne veljati osmi dan po njegovi objavi.

DOSEŽENI REZULTATI

POSLOVANJA

30. 9. 1977

Naslednja tabela nam bo prikazala realno primerjavo doseženih rezultatov.

Celotni dohodek prikazujemo po plačani realizaciji. Primerjava doseženih rezultatov tega leta z istim obdobjem leta 1976 nam kaže viden napredek pri doseganju celotnega dohodka. Ta je za 31% večji, dohodek za 49%, še posebej pa je treba poudariti dobiček, saj smo imeli lani 2.027 tisoč dinarjev izgube, letos pa imamo 10.059 tisoč dinarjev dobička.

Na takšno poslovanje je delo vplivala višja produktivnost, nova strojna oprema, a tudi vi-

Devet mesecev tega leta je mimo, z gospodarskim načrtom za leto 1977 smo si zastavili glavne cilje

Celotni dohodek	425.280 tisoč dinarjev
Dohodek	126.374 tisoč dinarjev
Osební dohodek	85.310 tisoč dinarjev
Čisti dohodek	16.082 tisoč dinarjev
Poprečni OD	3.425 dinarjev

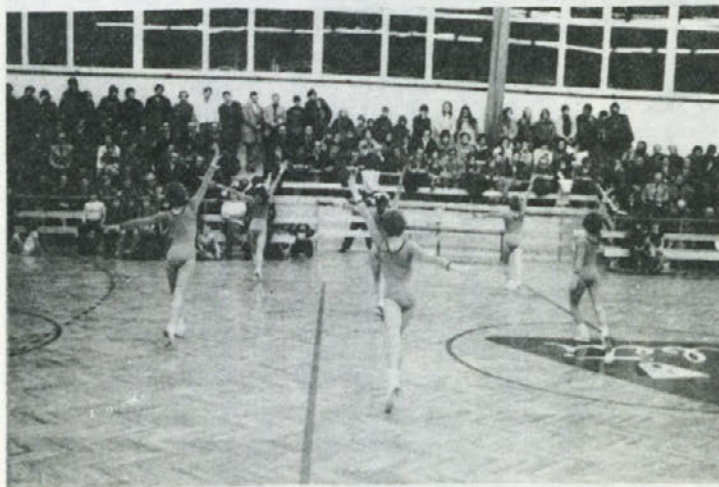
Prav je, da pogledamo, kako smo uresničili zastavljene cilje. Če primerjamo rezultate poslovanja s 30. 9. 1977 s planom 1977 in enakim obdobjem leta 1976, je stanje dokaj zadovoljivo, vendar ne takšno, kot smo načrtovali.

še prodajne cene.

Če hočemo uspešno končati to leto in si ustvariti pogoje za normalno delo v naslednjem, moramo vsak na svojem področju izpolnjevati naloge in doseči zadane si cilje.

JURE OFAK

	doseženo	plan	doseženo	indeks	
	30. 9. 76	1977	30. 9. 77	3/1	3/2
Celotni doh.	225.420	425.280	294.180	131	69
Variab. str.	129.425	246.289	157.236	121	64
Mat. fiks. str.	20.110	31.186	28.174	140	90
Amortizacija	13.875	21.431	16.489	119	77
Dohodek	62.008	126.374	92.281	149	73
Pogodb. obv.	8.012	12.739	9.223	115	72
Zakon. obv.	5.663	10.076	7.435	131	74
Oseb. doh.	50.360	87.477	65.564	130	75
Dobiček	-	16.082	10.059	-	63
Izguba	2.027	-	-	-	-
Štev. zaposl.	1.440	1.538	1.440	100	94
Poprečni OD	2.890	3.425	3.519	-	-
Izvoz	31.845	59.600	44.150	139	74

Novomeščanke so nastopile v dresih tovarne Beti. V razgovoru so mi povedale, da so z našimi izdelki zelo zadovoljne in da se v njih prijetno počutijo.

Bo nova telovadnica pripomogla k razmahu športnega življenja na tem našem koncu? (Foto: Branko Herak)

Človek, delo, kultura

Akcija Komunistov „Človek, delo, kultura“ je ponekod že obrodila sadove. Tudi v naši občini smo, čeprav s težavo, premaknili zarjavela kolesa. Ozrli smo se na prehojeno pot, na uspehe in neuspehe, predvsem pa opozorili na to, kaj moramo danes in jutri še storiti.

Sadovi prizadevanj najpožrtvovalnejših delavcev na področju kulture so že vidni. „Skromna sredstva in slabi pogoji dela nam ne dopuščajo več,“ poudarjajo tisti, ki jim je kulturno delo drago. Res je, da je problem kulturnega doma v Metliki med najbolj perečimi. Toda včasih se le prepogosto sklicujemo na pomanjkanje primernih prostorov. Ali je res samo neprimeren prostor vzrok slabo obiskanim prireditvam v našem mestu? Prav gotovo je vzrok tudi kje drugje, v nas samih. Nismo dovolj zainteresirani.

Mislimo, da je dovolj, če prezedimo večer pred TV sprejemnikom in gledamo film ali dramo. Ne zavedamo se, da delamo krivico tistim, ki posvečajo ves svoj prosti čas kulturi in njeni popularizaciji.

Pozabili smo na čase, ko je bila Bela krajina zibelka in središče kulturnega življenja. Kljub skrajno težkim pogojem so se iz entuziazma, ljubezni do domovine in do soljudi rojevale pesmi, nastajale so knjige in se uprizarjale številne predstave.

Ne smemo popustiti, da nas bo pogoltnilo kulturno mrtvilo in da nam bo TV sprejemnik edini stik s kulturo. Prepričana sem, da nas je veliko, ki želimo poleg strokovne tudi leposlovno knjigo, ki si želimo ogledati razstave slik, obiskati koncert, gledališče, muzej. . . .

Mnogo nas je tudi, ki želimo pri popularizaciji kulture aktivno sodelovati. Ni nam v čast, da smo delavci velike delovne organizacije, ki ne premore niti pevskega zbora niti dramske in ne folklorne skupine. Vem, da so med nami posamezniki, ki bi bili ob naši pomoči in podpori pripravljeni uporabiti vse svoje znanje in sposobnosti. Z združenimi močmi bi tudi v naši tovarni zaživelo kulturno življenje in delovni dan, popoldan, ne bi bil več tako pust in enoličen.

ZDENKA JARNJEVIČ

22. novembra je imel odbor Kluba belokranjskih študentov seštev, na katerem so določili delovni program za tekoče študijsko leto.

Program obsega pripravo abonmajev za gledališke in operne predstave ter koncerte, organizacijo informativnega dneva za maturante črnomaljske gimnazije, ki bo še ta mesec, udeležbo na dolenskih študentskih športnih igrah februarja v Kočevju in brucovanje, ki bo tudi februarja.

KBS ne životari

Ob prazniku dela bo KBS pripravil tradicionalni pohod na Mirno goro; 9. maja se bodo belokranjski študenti udeležili pohoda ob žici okupirane Ljubljane, za poleti pa imajo v načrtu vzpon na Triglav.

Klub bo pomagal tudi pri ustanovitvi belokranjske mladinske delovne brigade; za obveščanje o delu KBS imajo študenti v načrtu izdajo posebnega biltena; kot je že leta v navadi, pa bodo tudi vnaprej sodelovali z drugimi pokrajinskimi študentskimi klubi, predvsem na kulturnem in športnem področju.

KBS najbolj pesti denarno vprašanje. Skušali ga bodo reševati na več načinov: za pomoč bodo prosili delovne in družbenopolitične organizacije v črnomaljski in metliški občini, iz denarne stiske pa se bodo vlekli v največji meri s prirejanjem raznih akcij in prireditvev.

MIRJAM BEZEK

ZAHVALA

Pred kratkim sem odšla v pokoj. Najlepše se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz krojilnice za podarjeno darilo in pozornost. Vsem želim tudi srečno novo leto 1978, veliko zdravja, tovarištva, sreče in delovnih zmag.

VERA MUHIČ

NOVI UREDNIŠKI ODBOR

Glavni in odgovorni urednik: Toni Gašperič, člani: Slobodanka Videtič, Dragiča Nenadič, Desimir Milovanovič, Cveto Rus, Zdenka Jarnjevič, Viktor Kozjan, Jože Gerksič, Tone Omrzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerksič, Branko Herak, Milena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Žele, Milka Mavrin, Dalibor Hrste, Vera Kostelec, Martina Jakofčič, Ivan Brodarič in Irena Kostevc. Tehnični urednik: Janez Pezelj

**POROČILO Z
VOLILNIH
KONFERENC
OO ZK V TOZD
IN DSSS „BETI“
METLIKA**

V našem podjetju so bile od 4. 11. 1977 do 7. 11. 1977 volilne konference v OO ZK v TOZD in DSSS.

Vse konference so bile v sejni sobi podjetja. Poleg članov OO ZK so konferencam prisostvovali tudi tov. Jože Mozetič, sekretar OK ZKS Metlika, direktor podjetja tov. Miroslav Štimac, dipl. oec. in namestnik sekretarja sveta ZK „Beti“ ter predsednik sindikalne konference „Beti“ tov. Blagoje Tošeski.

Konference so bile vsebinsko bolj ali manj dobro pripravljene. Poročila sekretarjev posameznih OO ZK so nakazala marsikatero pomanjkljivost ali neizpolnjene naloge, razprave pa so poročila dopolnile.

Na konferencah so člani ZK razpravljali o rezultatih poslovanja, kvaliteti v posameznih TOZD, medsebojnih odnosih, tehnološki in delovni disciplini, aktivnosti članov ZK, o uveljavljanju delegatskega sistema, uveljavljanju zakona o združenem delu in koliko je delavec v to vključen o aktivnosti mladine, sindikata, o informiranju delavcev, o izobraževanju, rednem in ob delu, o pomanjkljivostih v obratu družbene prehrane, itd.

Člani ZK so na volilnih konferencah ugotovili, da so po programih idejnopolitičnega usposabljanja premalo naredili in da je v naslednji mandatni dobi potrebno temu dati več pozornosti,

- da informacijski sistem ne dela tako, kot smo si v začetku zastavili in da je potrebno pričeti takoj reševati ta problem,
- da delegacije bodisi v občinski skupščini ali organih samoupravljanja niso odigrale tiste vloge, ki so jo dobile. Informacije se ne vračajo v bazo in delegacije se premalo sestajajo in razpravljajo o gradivih za posamezne seje,
- da v tej mandatni dobi ni bilo pravega sodelovanja med družbenopolitičnimi organizacijami,
- da je potrebno izboljšati tehnološko in delovno disci-

plino ter kvaliteto v posameznih TOZD, – da je potrebno dati v naslednjem obdobju več sredstev za izobraževanje, tako redno kot ob delu.

Poročila na volilnih konferencah so se premalo dotaknila zakona o združenem delu in vključevanju delavca – neposrednega proizvajalca v razprave o njem. Tudi razprave tega niso dopolnile. Premalo koristimo samoupravne delovne skupine v odločanju.

Člani ZK so si enotni, da nas v naslednjem mandatnem obdobju čakajo težave naloge in da bodo morali akcijski programi OO ZK v TOZD in DSSS zajeti vse tisto, kar je naša stalna naloga kot članov ZK in tiste, ki nas čakajo v naslednjem mandatnem obdobju, ter naloge, ki nam jih bodo naložili kongresi ZK. Seveda pa je tu tudi gospodarski načrt za leto 1978, ki bo moral najti mesto v akcijskih programih OO ZK.

Na volilnih konferencah je bilo izvoljeno tudi novo vodstvo OO ZK v TOZD in DSSS in sicer:

Za sekretarja v:
DSSS: Ofak Jure,
TOZD Kodranka in v.:
Šajatovič Ilija,
TOZD Pletilnica:
Brodarič Stanko,
TOZD Barvarna: Čikič Miomir,
TOZD Dobova:
Božinovski Zdenka,
TOZD Konf. Metlika:
Jakofčič Martina,
TOZD IC: Žlogar Anton

TOZD Konf. Črnomelj še ni imel volilne konference OO ZK, zato bomo o tej konferenci poročali v eni od naslednjih števil „VEZILA“.

Izkoriščamo to priložnost, da se zahvalimo dosedanjim vodstvom OO ZK za njihovo delo in vložen trud ter zaželimo novo izvoljenemu vodstvu posameznih OO ZK v TOZD in DSSS veliko uspeha pri delu.

Zaključek DŠI

Ob otvoritvi nove telovadnice so bile podeljene diplome, pokali in medalje najboljšim

športnikom in ekipam v letošnjem letu v občini Metlika.

Športniki delovne organizacije Beti so se dobro odrezali, saj so osvojili prvo mesto v ženski in moški konkurenci. V posameznih panogah pa so naše ekipe in posamezniki zasedli naslednja mesta: moški ekipno: 1. mesto v šahu, odbojki, roketu in streljanju, 2. mesto v kegljanju, 4. mesto v namiznem tenisu.

Ženske ekipno: 1. mesto v streljanju, 4. mesto v kegljanju. Med posamezniki pa so prejeli medalje: zlato medaljo: Ilija Pavič za 1. mesto v kegljanju, Silva Gašperič za 1. mesto v streljanju; srebrno medaljo: Nevenka Judnič za 2. mesto v streljanju; bronasto medaljo: Ana Cej za 3. mesto v kegljanju, Cveto Rus za 3. mesto v namiznem tenisu.

Vsem športnikom se zahvaljujemo za sodelovanje in jim čestitamo za uspeh.

KAKO NAPREJ?

Delavske športno-rekreacijske igre so za letos končane. Lahko se takoj vprašamo ali je to dovolj in pravi način za tisto, kar moramo in smo dolžni dati delavcem iz naslova rekreacije. Hitro lahko ugotovimo, da to ni dovolj ali pa celo nič. Vsi vemo, da sodeluje na delavskih športnih igrah le peščica naših delavcev, tisti, ki se že tako in tako ukvarjajo s športom. Naš cilj pa je, da bi se s športom ukvarjalo čim več ljudi, in to redno ali vsaj dvakrat na teden. Delavske športne igre nam tega ne morejo nuditi, saj je enkratna prisotnost letno na igrišču veliko premalo.

Možnosti imamo. Na razpolago je nova telovadnica pri osnovni šoli. Treba se bo organizirati, ustanoviti društva, klube in sekcije, saj se da le tako resno delati.

CVETO RUS

Novembra je minilo pet let, odkar je pričel obratovati naš računalniški center. V tem času je skupini na posnetku, a tudi tistim, ki jih slučajno ni na sliki, uspelo obvladati kar precej zahtevne operacije. Ob jubileju, ki so ga proslavili le s poziranjem pred kamero, jim iskreno čestitamo. (Foto: Branko Herak)

USPEL SEMINAR – Izobraževalnega seminarja za predsednike osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine Slovenije iz delovnih organizacij, ki je bil konec minulega meseca v Poreču, se je udeležil tudi predstavnik iz mirnopske Beti. Seminar je pripravila novomeška občinska konferenca ZSMS, udeleženci pa so ob koncu izjavili, da jim je taka oblika izobraževanja všeč.

Kaj je minulo delo?

Dan, ko bodo začela veljati določila zakona o združenem delu o dohodkovnih odnosih in nagrajevanju je tik pred vrati, mnoge delovne organizacije pa šele v zadnjem času pospešeno iščejo poti k novi, kvalitetnejši organiziranosti, ki jih določa novi zakon. Veliko je že narejeno, marsikaj bo še treba dopolniti, dodelati; tu in tam so še nejasnosti, ki povzročajo ugibanja in napačna razmišljanja. Mednje sodi tudi problematika minulega dela. Zato smo naprosili Marjana Zupana iz centra za samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnega dohodka pri republiškem svetu ZSS, da nam odgovori na nekaj vprašanj.

V kakšnih oblikah se bo po novem zakonu pojavljalo minulo delo?

„V dveh oblikah. Prvič, v obliki opredmetenega dela, to je v proizvodnih sredstvih, zgradbah, strojih — skratka v vsem tistem, čemur rečemo prednosti dela in delovna sredstva. Tu bo delavec s konkretnim delom ta sredstva prenašal na nov proizvod in pri tem ustvarjal določene prihranke. Osebnih dohodkov iz prihrankov so osebni dohodki, ki se bodo merili s kvaliteto delavčevega živega dela.

Prihranki pri izkoriščanju kapacitet, ki se kažejo v znižanih amortizacijskih stroških, v manjši porabi materiala, energije, bodo osnova za delitev osebnega dohodka iz tako imenovanega živega dela; osnovna postavka bo kvaliteta dela.

— Kaj potem predstavlja druga oblika minulega dela?

„Tu se bo minulo delo izražalo v vrednostni obliki; najbolj izraziti predstavnik bodo čisti dohodek na kraju leta in še nekatera druga denarna sredstva. Delavci bodo lahko sami odločali, kam bodo vložili ta denar. Njihova stvar bo, ali bodo ta dohodek vložili v nakup novih strojev v lastni tovarni ali pa bodo sodelovali v naložbi v drugi organizaciji.

Torej osebni dohodki iz te oblike minulega dela bodo izhajali iz akumulacije, iz denarja, ki ba bodo delavci vložili v razširjeno reprodukcijo. Naj povem konkreten primer: delavci v tovarni se bodo odločili, da bodo vložili 100.000 dinarjev v objekt ali razširitev proizvodnje, bodisi v lastni tovarni ali v kaki drugi organizaciji. Ta naložba bo recimo čez dve leti dala novo vrednost v višini 150.000 dinarjev. Teh novih 50.000 dinarjev, ki jih je dala naložba, bodo po določenem ključu delili na osebne dohodke in na ponovno naložbo. Ti osebni dohodki potemtakem izhajajo iz minulega dela.

— Kaj, če naložba ne bo dala večje vrednosti?

„Potem tudi osebnega dohodka iz naslova minulega dela ne bo. Naj povem, da se bo po novem zakonu zmanjšal tudi pomen kreditov, kajti posojilodajalec ne bo več dobival obresti, ampak bo sodeluje pri povečanem dohodku. Seveda če tega ne bo, bo dobil le vrnjen denar brez obresti. Težišče bo torej na medsebojni dohodkovni povezanosti. Partnerja bosta nosila skupni riziko. Osebnih dohodkov iz minulega dela naj bi bili tako tisti, katerih podlaga je povečan dohodek za osebne dohodke. Če povemo z drugimi besedami: osebni dohodek iz minulega dela, iz upravljanja sredstev družbene reprodukcije in gospodarjenja z njimi pripada delavcu v primeru, ko družbeni kapital, torej denarna sredstva, ki jih je ustvaril v TOZD, investira. Šele če ta sredstva z investicijami dajo povečan dohodek, ima delavec pravico do osebnega dohodka iz upravljanja sredstev družbene reprodukcije in gospodarjenja — z njimi do osebnega dohodka iz naslova minulega dela.

POTRDILO O MINULEM DELU

— Po novem zakonu bodo imeli delavci pravico do nadomestila za upravljanje in gospodarjenje. Dobili ga bodo v tisti delovni organizaciji, ki je združila svoj del družbenega denarja z delavci v drugi TOZD. To naj bi bila tudi osnova za pridobivanje osebnega dohodka iz minulega dela. Pojavljata pa se dva problema. Mnogi delavci namreč večkrat menjajo delovno mesto in tudi delovno organizacijo. Drugi problem pa je časovni presledek med pričetkom investicije in časom, ko bo dala povečani dohodek. Nas zanima, kako bomo tem

delavcem, ki se bodo zaposlili v drugi TOZD, izplačevali osebne dohodke iz minulega dela.

„Ta dva problema bomo rešili z uvedbo vrednostnega papirja, imenoval se bo ‚potrdilo o vložku v minulo delo‘.

Naj poudarim, da tu ne gre za neko obliko socialističnih delnic. Delnice v kapitalizmu so namreč instrument privatnolastninskih odnosov, pri nas pa bo to potrdilo o vložku v minulo delo — torej ne bo pomenilo lastništva nad določenimi sredstvi, temveč samo potrdilo, da je delavec s svojim živim delom v preteklosti vložil določena denarna sredstva v našo družbeno reprodukcijo. Osebnih dohodke iz tega naslova bo dobil, kot smo že omenili, le, če bo vloženi denar dal tako velike dohodke, da bo dobil nadomestilo.

— Kako bomo določali, kolik je bil delež posameznega delavca v akumulaciji oziroma kakšen bo njegov delež pri ostanku dohodka iz investicije?

„Naj povem konkreten primer: če bo znašal njegov delež v masi osebnih dohodkov vseh delavcev 1 odstotek, potem bo tudi delež, ki bo zapisan na potrdilu o vložku v minulo delo, znašal 1 odstotek ostanka dohodka.“

KAKO BO V SKUPNIH SLUŽBAH?

— Pri delavcih v neposredni proizvodnji bo izplačevanje osebnih dohodkov iz minulega

dela vsaj teoretično dokaj enostavno. Kako bo z ugotavljanjem minulega dela v skupnih službah in pri delavcih, ki so zaposleni v družbenih dejavnostih?

„Zakon pravi, da morajo delavci v skupnih službah delovnih skupnosti dobivati osebne dohodke iz minulega dela odvisno od tega, koliko so prispevali k povečanju osebnega dohodka v TOZD, za katero opravljajo delo. Ti delavci bodo imeli pravico do osebnih dohodkov iz minulega dela v taki višini, kolikor TOZD, za katere opravljajo skupne posle, dosegaajo z raznimi investicijami povečan dohodek.

Delavci v družbenih dejavnostih pa naj bi dobivali osebne dohodke iz naslova minulega dela od povečanja dohodka v tistih gospodarskih dejavnostih, za katere opravljajo — v sistemu svobodne menjave dela — storitve.“

— Na kraju nas še zanima, ali bo imelo minulo delo tudi vpliv na pokojnino.

„Prav gotovo, kajti zakon o združenem delu nam narekuje, da pokojnina ne bi smela biti več odvisna od osebnega dohodka, niti od tega, kakšen je bil naš osebni dohodek v zadnjih petih ali desetih letih. Pokojnina bodo odvisne od višine našega prispevka k družbenemu minulemu delu. Tako naj bi bilo potrdilo o vložku v minulo delo tudi osnova za določitev višine pokojnine.“

Učenka drugega razreda Poklicne šole Silva Gašperič prejema pokal in diplomu za doseženo prvo mesto v streljanju z zračno puško. Učenke Poklicne šole so se izkazale na letošnjih delavskih športnih igrah, kar kaže, da imajo v šoli dober pouk telesne vzgoje. (Foto: Branko Herak)

Na letošnjih delavskih športnih igrah so ženske in moške ekipe delovne organizacije Beti osvojile prvo mesto in so prejele za to prehodna pokala. Vse kaže, da šport v naši delovni organizaciji ne ni tako na psu, malo več organiziranosti pa gotovo ne bi škodilo. Foto: Branko Herak

BRANKO BABIĆ

Beti

NOVETA JOJA

HUDICA, NAMESTO MOČNEJE
SE MALICE, SMO DOBILI
MOČNEJSO
KUCHARICO

ČUDNI SD TI NAŠI DELAVCI,
TOLIKO DELA SMO JIM DALI,
ZDAJ BI PA RADI ŠE
SAMOUPRAVLJALI...

TOVARIŠ
IZ UPRAVE
BETI

LIZUN
MIHA

ON JE
KRIJU ZA
VSE

MI SMO VESELI ČRVI IZ
SINDIKALNIH JABOLK,
DRAŽJIH OD TISTIH NA TRGU

"ENO LOJTRO BOM
SAMODO PRINESEL"

GOSTILNA
K TETI
BETI
100m

NAMESTO TRINAJSTE
PLAČE SEM PRINESEL
TRINAJSTI ČLEN ZAKONA O
ZDRUŽENEM DELU

VELIKE MISLI
MAJHNIH LUDI
IZMISLUJE SI
TONI GASPERIČ (483cm)

HVALEŽEN
DELAVEC

Metlika skozi zgodovino:
V prvem polletju 1977
50% več bolniških kot lani

NOVOLETNO DARILO

**OSTANEK
DOHODKA**

Beti